

Proverbs

משלי

1 מְשָׁלִי שְׁלֵמָה בְּדָוִד מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל: ² לְדַעַת חֲכָמָה וּמוֹסֵר לְהַבִּין
אֲמַרִי בִינָה: ³ לְקַחַת מוֹסֵר הַשֶּׁבֶל צָדֵק
וּמִשְׁפָּט וּמִיִּשְׁרִים: ⁴ לְתַת לַפְתָּאִים עֲרָמָה
לְנַעַר דַּעַת וּמִזְמָה: ⁵ יִשְׁמַע חָכָם וְיוֹסֵף
לְקַח וּנְבוֹן תַּחְבְּלוֹת יִקְנֶה: ⁶ לְהַבִּין מִשָּׁל
וּמְלִיצָה דְבַרִי חֲכָמִים וְחִידָתָם: ⁷ יֵרָאֵת
יְהוָה רֵאשִׁית דַּעַת חֲכָמָה וּמוֹסֵר אֲוִילִים
בְּזוֹ: פ

⁸ שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאַל־תִּטַּשׁ תּוֹרַת
אֲמֶךָ: ⁹ כִּי לֹוִית חוֹן הֵם לְרֵאשִׁיךָ וְעֲנֻקִים
לְגִרְגְרֹתֶיךָ: ¹⁰ בְּנֵי אִם־יִפְתּוּךָ חֲטָאִים אֶל־
תֵּבֵא: ¹¹ אִם־יֵאמְרוּ לָכֶה אֲתָנוּ נֶאֱרָבָה
לְדָם נִצְפְּנָה לְנָקִי חָנָם: ¹² גְּבַלְעַם כְּשֵׂאוֹל
חַיִּים וְתַמִּימִים כִּי־וֹרְדֵי בּוֹר: ¹³ כִּלְהוֹן יִקָּר
נִמְצָא נִמְלֵא בְּתֵינוּ שָׁלָל: ¹⁴ גּוֹרְלֶךָ תִּפְּוֵל
בְּתוֹכֵנוּ כִּי־סֵא אֶחָד יִהְיֶה לְכַלְנוּ: ¹⁵ בְּנֵי אֶל־
תִּלְךָ בְּדָרְךָ אֲתָם מִנַּע רִגְלֶךָ
מִנְתִּיבָתָם: ¹⁶ כִּי רִגְלֵיהֶם לָרַע יִרוּצוּ
וּיִמְהָרוּ לְשִׁפְדֵי־דָם: ¹⁷ כִּי־חָנָם מִזְרָה
הַרְשֵׁת בְּעֵינֵי כָל־בַּעַל־U כָּנָף: ¹⁸ וְהֵם לְדָמָם
יֵאָרְבוּ יִצְפְּנוּ לְנַפְשָׁתָם: ¹⁹ כֹּן אֲרָחוֹת כָּל־

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

בְּצַע בְּצַע אֶת־נַפְשׁ בְּעָלוֹ יִקַּח: פ
²⁰ חֲכָמוֹת בַּחוּץ תִּרְנָה בְּרַחְבוֹת תִּתֵּן
קוֹלָה: ²¹ בְּרֵאשׁ הַמִּיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי
שְׁעָרִים בְּעִיר אֲמַרְיָה תֹאמַר: ²² עַד־מָתִי
פְתִים תִּאֱהָבוּ פְתֵי וְלִצִּים לְצוֹן חֲמָדוֹ לְהֵם
וּכְסִילִים יִשְׁנְאוּ־דַעַת: ²³ תָּשׁוּבוּ לְתוֹכְחָתִי
הִנֵּה אֲבִיעָה לָכֶם רוּחִי אֹדִיעָה דְבַרִי
אֲתָכֶם: ²⁴ יַעַן קָרָאתִי וְתִמְאַנּוּ נְטִיתִי יָדֵי
וְאִין מִקְשִׁיב: ²⁵ וְתִפְרָעוּ כָל־עֲצָתִי
וְתוֹכְחָתִי לֹא אֲבִיתֶם: ²⁶ גַּם־אֲנִי בְּאִידְכֶם
אֲשַׁחַק אֲלַעַג בָּבֵא פְחָדְכֶם: ²⁷ בָּבֵא **כְּשֹׂאָה**
כְּשֹׂאָה פְּחָדְכֶם וְאִידְכֶם כְּסוּפָה יֵאָתֶה
בָּבֵא עֲלֵיכֶם צָרָה וְצוּקָה: ²⁸ אִזּוּ יִקְרָאֲנִי
וְלֹא אֶעֱנֶה יִשְׁחַרְנֵנִי וְלֹא יִמְצָאֲנִי: ²⁹ תַּחַת
כִּי־שְׁנָאוּ דַעַת וְיִרְאֵת יְהוָה לֹא
בַחֲרוּ: ³⁰ לֹא־אָבוּ לְעֲצָתִי נֶאֱצוּ כָל־
תוֹכְחָתִי: ³¹ וְיֵאָכְלוּ מִפְרֵי דֶרֶכְךָ
וּמִמַּעֲצֹתֵיהֶם יִשְׁבְּעוּ: ³² כִּי מְשׁוּבַת פְּתִים
תַּהֲרֹגֶם וְשִׁלּוֹת כְּסִילִים תִּאֲבָדֶם: ³³ וְשִׁמַּע
לִי יִשְׁכֹּן־בְּטַח וְשִׁאֲנָן מִפְּחָד רָעָה: פ

2 בְּנֵי אִם־תִּקַּח אֲמַרִי וּמִצּוֹתֵי תִצְפֹּן
אֲתָךְ: ² לְהַקְשִׁיב לְחֲכָמָה אֲזַנְךָ תִּטָּה לְבָךָ
לְתַבּוּנָה: ³ כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא לְתַבּוּנָה
תִּתֵּן קוֹלְךָ: ⁴ אִם־תִּבְקֶשְׁנָה כַּכֶּסֶף
וּכְמִטְמוֹנִים תַּחְפֹּשְׁנָה: ⁵ אִזּוּ תִבִּין יֵרָאֵת
יְהוָה וְדַעַת אֱלֹהִים תִּמְצָא: ⁶ כִּי־יְהוָה יִתֵּן
חֲכָמָה מִפִּי דַעַת וְתַבּוּנָה: ⁷ וצפן יצפן

וְאָדָם: פ
 5 בְּטַח אֶל־יְהוָה בְּכָל־לִבְּךָ וְאֶל־בִּינְתְּךָ אֶל־
 תִּשְׁעֵן: 6 בְּכָל־דַּרְכֶיךָ דַּעְהוּ וְהוּא יִישַׁר
 אַרְחֻתֶיךָ: 7 אֶל־תְּהִי חָכֶם בְּעֵינֶיךָ יֵרָא אֶת־
 יְהוָה וְסוּר מֵרַע: 8 רַפְאוֹת תְּהִי לְשֵׁרְךָ
 וְשִׁקּוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ: 9 כַּבֵּד אֶת־יְהוָה מֵהוֹנֵךָ
 וּמֵרֵאשִׁית כָּל־תְּבוּאַתְךָ: 10 וְיִמְלְאוּ אֲסַמֶיךָ
 שִׁבְעַת וְתִירוֹשׁ יִקְבִיךָ יִפְרְצוּ: פ
 11 מוֹסֵר יְהוָה בְּנֵי אֶל־תִּמְאָס וְאֶל־תִּקַּץ
 בְּתוֹכְחָתוֹ: 12 כִּי אֵת אֲשֶׁר יֶאֱהֵב יְהוָה
 יוֹכִיחַ וְכָאֵב אֶת־בֶּן יִרְצֶה: 13 אֲשֶׁר־יֶאֱדָם
 מֵצֵא חֲכָמָה וְאָדָם יִפִּיק תְּבוּנָה: 14 כִּי טוֹב
 סַחְרָה מִסַּחֲר־כֶּסֶף וּמַחְרוֹץ
 תְּבוּאַתָּה: 15 יִקְרָה הִיא מִפְּנִיִּים מִפְּנִינִים
 וְכָל־חֲפָצֶיךָ לֹא יִשׁוּבָה: 16 אַרְךָ יָמִים
 בַּיְמִינָה בְּשִׂמְאוֹלָה עֵשֶׂר וְכָבוֹד: 17 דַּרְכֶיךָ
 דַּרְכֵי־נֶעֱמִים וְכָל־נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם: 18 עַץ־
 חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכֶיהָ
 מֵאֲשֶׁר: פ
 19 יְהוָה בְּחֲכָמָה יִסַּד־אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם
 בְּתְבוּנָה: 20 בְּדַעְתּוֹ תְּהוֹמוֹת גְּבָקָעוֹ
 וְשַׁחֲקִים יִרְעֶפּוּ־טָל: 21 בְּנֵי אֶל־יִלְזוּ מֵעֵינֶיךָ
 נֹצֵר תִּשְׁיָה וּמִזְמָה: 22 וַיְהִיו חַיִּים לְנַפְשֶׁךָ
 וְחֵן לְגִרְגָּרוֹתֶיךָ: 23 אֲזִי תִלְךָ לְבֶטַח דַּרְכֶּךָ
 וְרִגְלֶךָ לֹא תִגּוֹף: 24 אִם־תִּשְׁכַּב לֹא־תִפְחָד
 וְשִׁכְבְּתָ וְעֵרְבָה שְׁנָתְךָ: 25 אֶל־תִּירָא מִפְּחָד
 פְּתָאִים וּמִשֵּׂאת רַשָּׁעִים כִּי תִבָּא: 26 כִּי־
 יְהוָה יְהִיָּה בְּכִסְלֶךָ וְשֹׁמֵר רִגְלֶךָ

לַיִשָּׁרִים תוֹשִׁיָה מִגֵּן לְהִלְכֵי תָם: 8 לְנֹצֵר
 אַרְחוֹת מִשְׁפָּט וְדַרְךְ חֲסִידוֹ חֲסִידוֹ
 יִשְׁמֵר: 9 אֲזִי תִבִּין צְדָק וּמִשְׁפָּט וּמִיִּשְׁרִים
 כָּל־מַעֲגַל־טוֹב: 10 כִּי־תִבּוֹא חֲכָמָה בְּלִבְּךָ
 וְדַעַת לְנַפְשֶׁךָ יִנְעַם: 11 מִזְמָה תִשְׁמֵר עָלֶיךָ
 תְּבוּנָה תִנְצֵרְכָה: 12 לְהַצִּילְךָ מִדַּרְךְ רַע
 מֵאִישׁ מְדַבֵּר תְּהַפְּכוֹת: 13 הַעֲזֹבִים אַרְחוֹת
 יִישַׁר לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי־חֶשֶׁךְ: 14 הַשְּׂמַחִים
 לַעֲשׂוֹת רַע יִגְלוּ בְּתֵהֱפֹכוֹת רַע: 15 אֲשֶׁר־
 אַרְחֻתֵיהֶם עֵקֶשִׁים וְגִלּוּזִים
 בְּמַעֲגָלוֹתָם: 16 לְהַצִּילְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה
 מִנְּכַרְיָה אִמְרִיָה הַחֲלִיקָה: 17 הַעֲזֹבֵת אֱלוֹף
 גְּעוּרִיָה וְאֶת־בְּרִית אֱלֹהֶיהָ שִׁכְחָה: 18 כִּי־
 שָׁחָה אֶל־מוֹת בֵּיתָהּ וְאֶל־דַּרְפָּאִים
 מַעֲגָלְתֶיהָ: 19 כָּל־בָּאִיָּה לֹא יִשׁוּבוֹן וְלֹא־
 יִשְׁיִגּוּ אַרְחוֹת חַיִּים: 20 לְמַעַן תִּלְךָ בְּדַרְךְ
 טוֹבִים וְאַרְחוֹת צְדִיקִים תִּשְׁמֵר: 21 כִּי־
 יִשְׁרִים יִשְׁכְּנוּ^{pQ} אֶרֶץ וְתִמְיָמִים יִוְתָרוּ בָּהּ: 2
 וְרַשָּׁעִים מֵאֶרֶץ יִכְרְתוּ וּבּוֹגְדִים יִסְחוּ
 מִמֶּנָּה: פ

3 בְּנֵי תוֹרְתֵי אֶל־תִּשְׁכַּח וּמִצּוֹתַי יִצַּר
 לְבָבְךָ: 2 כִּי אַרְךָ יָמִים וְשָׁנוֹת חַיִּים וְשְׁלוֹם
 יוֹסִיפוּ לָךְ: 3 חֶסֶד וְאֱמֶת אֶל־יַעֲזֹבְךָ קִשְׁרָם
 עַל־גִּרְגָּרוֹתֶיךָ כְּתָבָם עַל־לִוְחַ
 לְבָבְךָ: 4 וּמִצָּא־חֵן וְשִׁכְל־טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

p We read punctuation in L differently from BHS.

במוסר אל־תָּרַף נִצְרָה כִּי־הִיא
 חַיִּידָּ: ¹⁴ בְּאַרְח רְשָׁעִים אֶל־תִּבֹּא וְאֶל־
 תֵּאֲשֶׁר בְּדֶרֶךְ רָעִים: ¹⁵ פָּרַעְהוּ אֶל־תִּעְבְּר־
 בו שְׁטָה מִעָלָיו וְעָבֹר: ¹⁶ כִּי לֹא יִשְׁנוּ אִם־
 לֹא יָרְעוּ וְנִגְזְלָה שְׁנַתָּם אִם־לֹא יִכְשֹׁלוּ
 יִכְשִׁילוּ: ¹⁷ כִּי לְחֲמוּ לֶחֶם רָשָׁע וַיִּיזן חֲמָסִים
 יִשְׁתּוּ: ¹⁸ וְאַרְח צְדִיקִים כְּאֹר נִגְה הוֹלֵךְ
 וְאֹר עַד־נִכּוֹן הַיּוֹם: ¹⁹ דֶּרֶךְ רְשָׁעִים
 כְּאֶפְלָה לֹא יָדְעוּ בִּמְהָ יִכְשֹׁלוּ: פ
²⁰ בְּנֵי לְדַבְּרֵי הַקְּשִׁיבָה לֹא־מְרִי הִט־
 אֲזַנָּה: ²¹ אֶל־יִלְיוּ מֵעֵינֶיהָ שְׁמֵרָם בְּתוֹךְ
 לְבָבָהּ: ²² כִּי־חַיִּים הֵם לְמַצְאֵיהֶם וּלְכָל־
 בְּשָׂרוֹ מִרְפָּא: ²³ מִכָּל־מִשְׁמֵר נֹצֵר לְבָבָהּ כִּי־
 מִמֶּנּוּ תוֹצֵאֹת חַיִּים: ²⁴ הִסֵּר מִמֶּהָ עֲקָשׁוֹת
 פֶּה וּלְזוֹת שְׁפָתַיִם הִרְחַק מִמֶּהָ: ²⁵ עֵינֶיהָ
 לְנֹכַח יָבִיטוּ וְעַפְעָפִיף יִיָּשְׁרוּ נִגְדָּהּ: ²⁶ פִּלַּס
 מִעַגְל רִגְלָהּ וְכָל־דֶּרֶכֶיהָ יִכְנוּ: ²⁷ אֶל־תִּט־
 יַמִּין וּשְׂמֹאל הִסֵּר רִגְלָהּ מִרַע:

5 בְּנֵי לְחַכְמָתִי הַקְּשִׁיבָה לְתַבּוּנָתִי הִט־
 אֲזַנָּה: ² לְשֹׁמֵר מְזֻמוֹת וְדַעַת שְׁפָתֶיהָ
 יִנְצְרוּ: ³ כִּי נִפְתַּת תִּטְפְּנָה שְׁפָתֵי זָרָה וְחָלַק
 מִשְׁמֵן חֶכְהָ: ⁴ וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כְּלַעְנָה
 חֲדָה כְּחָרֵב פִּיּוֹת: ⁵ רִגְלֶיהָ יִרְדּוֹת מוֹת
 שְׂאוֹל צְעָדֶיהָ יִתְמַכּוּ: ⁶ אֶרְח חַיִּים פֶּךְ־
 תְּפִלַּס נָעוּ מִעֲגָלְתֶּיהָ לֹא תִדַּע: פ
⁷ וְעַתָּה בְּנִים שְׁמָעוּ־לִי וְאֶל־תִּסּוּרוּ
 מֵאִמְרֵי־פִי: ⁸ הִרְחַק מֵעָלֶיהָ דֶּרֶכָּהּ וְאֶל־

מִלְכָּד: ²⁷ אֶל־תִּמְנַע־טוֹב מִבְּעָלָיו בְּהִיּוֹת
 לְאֵל יָדִיד יָדָהּ לַעֲשׂוֹת: ²⁸ אֶל־תֹּאמֶר לַרְעִיד
 לַרְעִיד לֵךְ וְשׁוּב וּמָחָר אֶתָּן וַיִּשׁ
 אֶתָּדָּ: ²⁹ אֶל־תִּחַרְשׁ עַל־רַעַךְ רָעָה וְהוּא־
 יוֹשֵׁב לְבִטַּח אֶתָּדָּ: ³⁰ אֶל־תִּרְוֹב תִּרְיֹב עִם־
 אָדָם חָנָם אִם־לֹא גָמְלָהּ רָעָה: ³¹ אֶל־
 תִּקְנֵא בְּאִישׁ חָמָס וְאֶל־תִּבְחַר בְּכָל־
 דֶּרֶכָיו: ³² כִּי תוֹעֵבֶת יְהוָה נְלוֹז וְאֶת־יִשְׂרָיִם
 סוּדוּ: ³³ מֵאֲרֶת יְהוָה בְּבֵית רָשָׁע וְנִגְה
 צְדִיקִים יִבְרָךְ: ³⁴ אִם־לִלְצִים הוּא־יִלְיִן
 וְלַעֲנִיִּים וְלַעֲנִיִּים יִתְחַחֵן: ³⁵ כְּבוֹד חֲכָמִים
 יִנְחָלוּ וּכְסִילִים מָרִים קִלּוּז: פ

4 שְׁמָעוּ בְּנִים מוֹסֵר אָב וְהַקְּשִׁיבוּ לְדַעַת
 בִּינָה: ² כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי
 אֶל־תִּעְזָבוּ: ³ כִּי־בֶן הָיִיתִי לְאָבִי רַךְ וַיַּחֲדִיד
 לִפְנֵי אָמִי: ⁴ וַיִּרְנֵי וַיֹּאמֶר לִי יִתְמָד־דְּבָרֵי
 לְבָבָהּ שְׁמֵר מִצּוֹתַי וְחַיָּה: ⁵ קָנָה חֲכָמָה קָנָה
 בִּינָה אֶל־תִּשְׁכַּח וְאֶל־תִּט מֵאִמְרֵי־
 פִּי: ⁶ אֶל־תִּעְזָבָה וְתִשְׁמָרְךָ אֶהְבֶּה
 וְתִצְרָךְ: ⁷ רֵאשִׁית חֲכָמָה קָנָה חֲכָמָה
 וּבְכָל־קִנְיָנָה קָנָה בִינָה: ⁸ סִלְסְלָהּ
 וְתִרְוֹמָמָהּ תִּכְבֶּדְךָ כִּי תַחֲבַקְנָה: ⁹ תִּתֵּן
 לְרֵאשִׁיף לְוִיתֵחֹן עֲטָרַת תְּפָאֶרֶת
 תִּמְגֶנֶד: ¹⁰ שְׁמָע בְּנֵי וְקַח אִמְרֵי וַיִּרְבוּ לֵךְ
 שְׁנוֹת חַיִּים: ¹¹ בְּדֶרֶךְ חֲכָמָה הִרְתִּיךָ
 הִדְרַכְתִּיךָ בְּמַעְגְלֵי־יִשְׂרָאֵל: ¹² בְּלִכְתָּךְ לֹא־
 יִצַּר צְעָדְךָ וְאִם־תִּרְוֹץ לֹא תִכְשֹׁל: ¹³ תַּחֲזֹק

יְקוֹשׁ: פ
 6 לֹד־אֶל־נִמְלָה עֲצַל רָאָה דְרָכֶיהָ
 וַחֲכָם: 7 אֲשֶׁר אִין־לָהּ קֶצִין שֹׁטֵר
 וּמִשָּׁל: 8 תִּכְיִן בְּקִיץ לַחֲמָה אֲגָרָה בְּקֶצִיר
 מֵאֲבָלָה: 9 עַד־מָתִי עֲצַל תִּשְׁכַּב מָתִי תִקּוּם
 מִשְׁנֵתָךְ: 10 מְעַט שְׁנוֹת מְעַט תְּנוּמוֹת מְעַט
 חֶבֶק יָדַים לְשֹׁכֵב: 11 וּבֹא־כִמְהֵלֶךְ רֵאשֶׁךְ
 וּמַחֲסֹרָךְ כָּאִישׁ מָגֵן: פ
 12 אָדָם בְּלִיעַל אִישׁ אָוֶן הוֹלֵךְ עֲקֻשׁוֹת
 פָּה: 13 קֶרֶן בְּעֵינָיו^q מִלֵּל בְּרִגְלוֹ^q מֵרָה
 בְּאֶצְבָּעֵתָיו: 14 תִּהְפְּכוֹת בְּלָבוּ חֲרֹשׁ רָע
 בְּכָל־עַת ^{מדנים} מְדִינִים יִשְׁלַח: 15 עַל־כֵּן
 פִּתְאֹם יָבוֹא אִידוֹ פֶּתַע יִשְׁבֵּר וְאִין
 מִרְפָּא: פ
 16 שְׁשֵׁה־נְהָ שָׁנָא יְהוּה וְשִׁבַּע ^{תועבות}
 תּוֹעֲבֹת^y נִפְשׁוּ: 17 עֵינַיִם רָמוֹת לְשׁוֹן שֶׁקֶר
 וַיָּדַים שִׁפְכוֹת דָּם־נְקִי: 18 לֵב חֲרֹשׁ
 מַחֲשָׁבוֹת אָוֶן רִגְלִים מִמְהָרוֹת לְרוּץ
 לְרָעָה: 19 ^U יִפִּיחַ כְּזָבִים עַד שֶׁקֶר וּמִשְׁלַח
 מְדִינִים בֵּין אַחִים: פ
 20 נֹצֵר בְּנֵי מִצּוֹת אָבִיךָ וְאֶל־תִּטְשׁ תּוֹרַת

תִּקְרַב אֶל־פֶּתַח בֵּיתָה: 9 פְּוֹתֶתָן לְאַחֲרִים
 הוֹדֵךְ וּשְׁנֵתֶיךָ לְאַכְזָרִי: 10 פְּוֹתֶי־שִׁבְעוּ זָרִים
 כַּחַד וְעֲצָבִיךָ בְּבֵית נְכָרִי: 11 וְנִהְמַתָּ
 בְּאַחֲרֵיתֶךָ בְּכָלוֹת בְּשֶׁרֶךְ
 וּשְׂאֲרֶךְ: 12 וְאָמַרְתָּ אִיךְ שָׁנֵאתִי מוֹסֵר
 וְתוֹכַחַת נָאץ לְבִי: 13 וְלֹא־שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל
 מוֹרִי וְלִמְלַמְדִי לֹא־הִטִּיתִי אָזְנִי: 14 כִּמְעַט
 הָיִיתִי בְּכַל־רַע בְּתוֹךְ קָהָל וְעַדָּה: 15 שְׁתַּה־
 מִים מְבוֹרָךְ וְנִזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֲרֶךְ: 16 יִפּוּצוּ
 מִעֵינֵתֶיךָ חוּצָה בְּרַחְבוֹת פְּלִגְי־
 מַיִם: 17 יִהְיוּ־לְךָ לְבַדָּךְ וְאִין לְזָרִים
 אֶתָּךְ: 18 יִהְיֶה־מְקוֹרְךָ בְּרוּךְ וּשְׂמַח מֵאֲשֶׁת
 נְעוּרֶךָ: 19 אֵילַת אֲהָבִים וַיַּעֲלֵת־חֹן דְּדִיךָ
 יְרוּךְ בְּכָל־עַת בְּאֲהַבְתָּהּ תִּשְׁגָּה
 תְּמִיד: 20 וְלִמָּה תִּשְׁגָּה בְּנֵי בְזָרָה וְתַחֲבֹק
 חֶק נְכָרִיָּה: 21 כִּי נִכַח עֵינֵי יְהוּה דְרָכֵי־אִישׁ
 וְכָל־מַעֲגַלְתָּיו מִפִּלְס: 22 עוֹנוֹתָיו^U יִלְכְּדֵנוּ
 אֶת־הַרְשָׁע וּבַחֲבִלֵי חֲטָאתוֹ יִתְמַךְ: 23 הוּא
 יְמוֹת בְּאִין מוֹסֵר וּבָרַב אוֹלְתָו יִשְׁגָּה: פ

6 בְּנֵי אִם־עֲרַבְתָּ לְרַעָךְ תִּקְעֶתָ לְזָר
 כְּפִיךָ: 2 נֹקְשֶׁת בְּאִמְרֵי־פִיךָ נִלְכְּדֶתָ
 בְּאִמְרֵי־פִיךָ: 3 עֲשֵׂה זֹאת אִפּוּא בְּנֵי וְהִנְצַל
 כִּי בָאתָ בְּכַף־רַעָךְ לֶךְ הַתְּרַפֵּס וְרַהֲב
 רַעִיךָ: 4 אֶל־תִּתֵּן שְׁנָה לְעֵינֶיךָ וּתְנוּמָה
 לְעַפְעָפֶיךָ: 5 הִנְצַל כַּצְּבִי מִיָּד וּכְצַפּוֹר מִיָּד

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

q We have abandoned or added a ketib/qere relative to BHS. In doing this we agree with L against BHS.

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

q We have abandoned or added a ketib/qere relative to BHS. In doing this we agree with L against BHS.

y Yathir readings in L which we have designated as Qeres when both Dothan and BHS list a Qere.

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

לְבִינָה תִקְרָא: ⁵ לְשֹׁמֵרָךְ מֵאִשָּׁה זָרָה
 מִנְכָרִיָּה אִמְרִיָּה הַחֲלִיקָה: ⁶ כִּי בְחִלּוֹן בֵּיתִי
 בָּעַד אֲשַׁנְבִּי נִשְׁקַפְתִּי: ⁷ וְאֵרָא בַּפְתָּאִים
 אֲבִינָה בְּבָנִים נֶעַר חֲסֵר-לֵב: ⁸ עֵבֶר בְּשׁוֹק
 אֶצֶל פְּנֵה וְדָרָךְ בֵּיתָה יֵצְעֵד: ⁹ בְּנִשְׁף-
 בְּעָרְב יוֹם בְּאִישׁוֹן לֵילָה וְאֶפְלָה: ¹⁰ וְהִנֵּה
 אִשָּׁה לִקְרֹאתוֹ שֵׁית זֹנָה וְנִצְרַת
 לֵב: ¹¹ הַמָּיָה הִיא וְסִרְרַת בְּבֵיתָה לֹא-
 יִשְׁכְּנוּ רִגְלֶיהָ: ¹² פֶּעַם בַּחוּץ פֶּעַם בְּרַחְבוֹת
 וְאֶצֶל כָּל-פְּנֵה תֵאָרֵב: ¹³ וְהַחֲזִיקָה בּוֹ ^c
 וְנִשְׁקָה-לוֹ הַעֲזָה פְּנֵיהָ וְתֹאמַר לוֹ: ¹⁴ זִבְחִי
 שְׁלָמִים עָלֶי הַיּוֹם שְׁלַמְתִּי נְדָרַי: ¹⁵ עַל-כֵּן
 יִצְאֲתִי לִקְרֹאתָךְ לְשַׁחַר פְּנִיךָ
 וְאִמְצָאָךְ: ¹⁶ מִרְבֵּדִים רְבִדְתִּי עֲרִשִׁי
 חֲטָבוֹת אֶטוֹן מִצָּרִים: ¹⁷ נִפְתִּי מִשְׁכְּבִי מֵר-
 אֲהֵלִים וְקִנְמוֹן: ¹⁸ לִכְה נְרוֹה דוּדִים עַד-
 הַבֶּקֶר נִתְעַלְסָה בְּאֲהָבִים: ¹⁹ כִּי אִין הָאִישׁ
 בְּבֵיתוֹ הֵלֵךְ בְּדָרָךְ מִרְחוֹק: ²⁰ צְרוּרֵה-כֶּסֶף
 לִקַּח בְּיָדוֹ לְיוֹם הַכֶּסֶף יָבֵא בֵיתוֹ: ²¹ הִטְתּוֹ
 בְּרֵב לִקְחָה בְּחֶלֶק שְׁפָתֶיהָ
 תִּדְיַחְנוּ: ²² הוֹלֵךְ אַחֲרֶיהָ פִּתְאֵם כְּשׁוֹר
 אֶל-טֶבַח ^U יְבוֹא וּכְעֶכֶס אֶל-מוֹסֵר אֲוִיל: ²
³ עַד יִפְלַח חֵץ כְּבִדּוֹ כְּמַהֵר צְפוֹר אֶל-פֶּחַ
 וְלֹא-יִדַע כִּי-בִנְפִשׁוֹ הוּא: ^פ

אִמְךָ: ²¹ קִשְׁרִים עַל-לִבְךָ תָּמִיד עֲנֹדִם עַל-
 גְּרִגְרֹתֶךָ: ²² בְּהִתְהַלְכְּךָ ^C תִּנְחָה אֶתְךָ
 בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עָלֶיךָ וְהַקִּיצוֹת הִיא
 תִּשְׁיַחְךָ: ²³ כִּי גַר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹזֵר וְדָרָךְ
 חַיִּים תוֹכְחוֹת מוֹסֵר: ²⁴ לְשֹׁמֵרָךְ מֵאִשְׁת
 רַע מִחֲלֻקַּת לְשׁוֹן נְכָרִיָּה: ²⁵ אֶל-תִּחַמַּד
 יַפְיָה בְּלִבְבְּךָ וְאֶל-תִּקְחָךְ בְּעַפְעָפִיָּה: ²⁶ כִּי
 בְּעַד-אִשָּׁה זֹנָה עַד-כֶּפֶר לָחֵם וְאִשְׁת אִישׁ
 נִפְשׁוֹ יִקְרָה תִצּוּד: ^פ
²⁷ הִיחַתָּה אִישׁ אִשׁ אֲשׁ בְּחִיקוֹ וּבִגְדֵיו לֹא
 תִשְׁרַפְנָה: ²⁸ אִם-יְהִלְךָ אִישׁ עַל-הַגְּחָלִים
 וְרִגְלָיו לֹא תִכּוּיְנָה: ²⁹ בֶּן הַבָּא אֶל-אִשְׁת
 רַעֲהוּ לֹא יִנְקָה כָּל-הַנִּגַּע בָּהּ: ³⁰ לֹא-יְבוֹזֵזוּ
 לְגַנֵּב כִּי יִגְנוֹב לְמֵלֵא נִפְשׁוֹ כִּי
 יִרְעֵב: ³¹ וְנִמְצָא יִשְׁלַם שְׁבַע־תַּיִם אֶת-כָּל-
 הוֹן בֵּיתוֹ יִתֵּן: ³² נֹאֵף אִשָּׁה חֲסֵר-לֵב
 מִשְׁחִית נִפְשׁוֹ הוּא יַעֲשֶׂנָה: ³³ נִגְעוּ-וּקְלוֹן
 יִמְצָא וְחִרְפָּתוֹ לֹא תִמָּחֶה: ³⁴ כִּי-קִנְיָאָה
 חֲמַת-גָּבֵר וְלֹא-יִחַמּוֹל בְּיוֹם נֶקֶם: ³⁵ לֹא-
 יִשָּׂא פְּנֵי כָל-כֶּפֶר וְלֹא-יֵאָבֵה כִּי תִרְבֶּה-
 שַׁחַד: ^פ

7 בְּנֵי שֹׁמֵר אִמְרֵי וּמִצְוֹתֵי תִצְפֹּן
 אֶתְךָ: ² שֹׁמֵר מִצְוֹתֵי וְחִיָּה וְתוֹרֹתֵי כְּאִישׁוֹן
 עֵינֶיךָ: ³ קִשְׁרִים עַל-אֲצְבָּעֶתֶיךָ כְּתַבִּים עַל-
 לוֹחַ לִבְךָ: ⁴ אֲמַר לְחַכְמָה אַחֲתִי אַתְּ וּמִדַּע

C We read one or more accents in L differently from BHQ.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

C We read one or more accents in L differently from BHQ.

וְעֵתָהּ בָּנִים שָׁמְעוּ-לִי וְהִקְשִׁיבוּ לְאִמְרֵי-
 פִי: ²⁴ אֶל-יֵשׁוּט אֶל-דְּרָכֶיהָ לִבָּךְ אֶל-תַּתֵּעַ
 בְּנִתִיבוֹתֶיהָ: ²⁵ כִּי-רַבִּים חֲלָלִים הִפִּילָה
 וְעֵצְמִים כָּל-הֶרְגִיָּה: ²⁶ דְּרָכֵי שְׂאוֹל בֵּיתָהּ
 יִרְדּוּת אֶל-חֲדָרֵי-מָוֶת: ²⁷ פ
 וְצִדְקָה: ¹⁹ טוֹב פְּרִי מִחֲרוֹץ וּמִפֶּזַז
 וּתְבוּאַתִּי מִכֶּסֶף נִבְחָר: ²⁰ בְּאֶרֶח-צִדְקָה
 אֶהְלֵךְ ^U בְּתוֹךְ נְתִיבוֹת מִשְׁפָּט: ²¹ לְהִנְחִיל
 אֶהְבִּי יֵשׁ וְאַצְרַתִּיהֶם אָמְלֵא: ²² פ
 יְהוֹה קָנְנִי רֵאשִׁית דְּרָכּוֹ קָדָם מִפְּעֻלּוֹ
 מֵאֵז: ²³ מֵעוֹלָם נִסְכַּתִּי מֵרֵאשׁ מִקְדָּמִי-
 אֶרֶץ: ²⁴ בְּאִין-תְּהַמּוֹת חוֹלְלָתִי בְּאִין
 מֵעֵינּוֹת נִכְבְּדֵי-מָיִם: ²⁵ בְּטָרָם הָרִים
 הִטְבְּעוּ לִפְנֵי גְבָעוֹת חוֹלְלָתִי: ²⁶ עַד-לֹא
 עָשָׂה אֶרֶץ וְחוֹצוֹת וְרֵאשׁ עֲפָרוֹת ^V תִּבֵּל: ²
⁷ בְּהִכִּינוּ שְׁמַיִם שָׁם אָנִי בְּחוֹקוֹ חוּג עַל-
 פְּנֵי תְּהוֹם: ²⁸ בְּאִמְצוֹ שְׁחָקִים מִמַּעַל בַּעֲזוֹז
 עֵינּוֹת תְּהוֹם: ²⁹ ^U בְּשׁוּמוֹ לַיִם חָקוֹ וּמַיִם לֹא
 יַעֲבְרוּ-פִּיו בְּחוֹקוֹ מוֹסְדֵי אֶרֶץ: ³⁰ וְאֶהְיָ
 אֶצְלוֹ אֲמוֹן וְאֶהְיָ שְׁעֵשְׂעִים יוֹם יוֹם
 מִשְׁחַקֶּת לִפְנֵי בְּכַל-עַת: ³¹ מִשְׁחַקֶּת
 בְּתִבֵּל אֶרְצוֹ וְשַׁעֲשַׁעִי אֶת-בְּנֵי אָדָם: ³² פ
 וְעֵתָהּ בָּנִים שָׁמְעוּ-לִי וְאֲשֶׁרֵי דְרָכֵי
 יִשְׁמְרוּ: ³³ שָׁמְעוּ מוֹסֵר וְחִכְמוּ וְאֶל-
 תִּפְרָעוּ: ³⁴ אֲשֶׁרֵי אָדָם שָׁמַע לִי לִשְׁקֹד עַל-
 דְּלַתִּי יוֹם יוֹם לְשֹׁמֵר מְזוֹזוֹת פְּתָחֵי: ³⁵ כִּי
 מִצְּאֵי ^{מצאֵי} מִצְּאֵי ^y חַיִּים וַיִּפֶק רְצוֹן מִיְהוָה: ³
⁶ וְחִטָּאֵי חִמְס נִפְשׁוּ כָּל-מִשְׁנָאֵי אֶהְבוּ

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

V We read one or more vowels in L differently from BHQ.

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

y Yathir readings in L which we have designated as Qeres when both Dothan and BHS list a Qere.

וְעֵתָהּ בָּנִים שָׁמְעוּ-לִי וְהִקְשִׁיבוּ לְאִמְרֵי-
 פִי: ²⁴ אֶל-יֵשׁוּט אֶל-דְּרָכֶיהָ לִבָּךְ אֶל-תַּתֵּעַ
 בְּנִתִיבוֹתֶיהָ: ²⁵ כִּי-רַבִּים חֲלָלִים הִפִּילָה
 וְעֵצְמִים כָּל-הֶרְגִיָּה: ²⁶ דְּרָכֵי שְׂאוֹל בֵּיתָהּ
 יִרְדּוּת אֶל-חֲדָרֵי-מָוֶת: ²⁷ פ

8 הֲלֹא-חֲכָמָה תִּקְרָא וְתִבּוֹנָה תִּתֵּן
 קוֹלָהּ: ² בְּרֵאשִׁי-מְרוֹמִים עָלֵי-דָרְךְ בֵּית
 נְתִיבוֹת נִצְבָּה: ³ לִיד-שְׁעָרִים לְפִי-קֶרֶת
 מְבוֹא פְתָחִים תְּרוֹנָה: ⁴ אֲלֵיכֶם אִישִׁים
 אֶקְרָא וְקוֹלִי אֶל-בְּנֵי אָדָם: ⁵ הִבִּינוּ פְתָאִים
 עֲרָמָה וְכִסְלִים הִבִּינוּ לֵב: ⁶ שָׁמְעוּ כִּי-
 נְגִידִים אֲדַבֵּר וּמִפְתָּח שְׁפָתֵי
 מִישָׁרִים: ⁷ כִּי-אָמַת יִהְיֶה חֶפֶז וְתוֹעֵבַת
 שְׁפָתֵי רָשָׁע: ⁸ בְּצִדֵּק כָּל-אִמְרֵי-פִי אִין
 בְּהֶם נִפְתָּל וְעַקֵּשׁ: ⁹ כָּלֶם נִכְחִים לְמִבִּין
 וַיִּשְׁרִים לְמִצְאֵי דַעַת: ¹⁰ קַחוּ-מוֹסְרֵי וְאֶל-
 כֶּסֶף וְדַעַת מִחֲרוֹץ נִבְחָר: ¹¹ כִּי-טוֹבָה
 חֲכָמָה מִפְּנִינִים וְכָל-חֲפָצִים לֹא יִשְׁוּוּ-
 בָּהּ: ¹² אֲנִי-חֲכָמָה שְׁכַנְתִּי עֲרָמָה וְדַעַת
 מְזוֹמוֹת אֲמַצָּא: ¹³ יִרְאֵת יְהוָה שְׁנֵאת רַע
 גָּאָה וְגֵאוֹן וְדָרְךְ רַע וּפִי תִהְפְּכוֹת
 שְׁנֵאתִי: ¹⁴ לִי-עֵצָה וְתוֹשִׁיָּה אָנִי בִּינָה לִי
 גְבוּרָה: ¹⁵ בִּי מְלָכִים יִמְלְכוּ וְרוֹזְנִים יִחַקְקוּ
 צִדֵּק: ¹⁶ בִּי שָׁרִים יִשְׁרוּ וְנִדְיָבִים כָּל-שְׁפָטֵי
 צִדֵּק: ¹⁷ אָנִי אֶהְבֵּה אֶהְבֵּי אֶהֱבֵי אֶהֱבֵי אֶהֱבֵי
 יִמְצָאֵנִי: ¹⁸ עֲשֶׂר-וְכָבוֹד אֶתִּי הוֹן עֵתֶךָ

תְּצִיל מִמּוֹת: ³ לֹא־יִרְעִיב יְהוָה נֶפֶשׁ צַדִּיק
וְהוֹת רְשָׁעִים יִהְדָּף: ⁴ רֹאשׁ עֲשֵׂה כֹף־
רַמְיָה וַיֵּד חֲרוּצִים תַּעֲשִׂיר: ⁵ אֲגַר בְּקִיץ בֶּן
מִשְׁכִּיל גִּרְדָּם בְּקִצִּיר בֶּן מִבִּישׁ: ⁶ בְּרָכוֹת
לְרֹאשׁ צַדִּיק וּפִי רְשָׁעִים יִכְסֶה
חֲמָס: ⁷ זָכַר צַדִּיק לְבִרְכָה וְשֵׁם רְשָׁעִים
יִרְקַב: ⁸ חֲכָם־לֵב יִקַּח מִצּוֹת וְאוֹיֵל שְׁפָתַיִם
יִלְבֹּט: ⁹ הוֹלֵךְ בַּתָּם יֵלֵךְ בְּטַח וּמִעֲקֹשׁ
דַּרְכָּיו יוֹדַע: ¹⁰ קִרְץ^Q עֵינָיו יִתֵּן עֲצָבֹת וְאוֹיֵל
שְׁפָתַיִם יִלְבֹּט: ¹¹ מְקוֹר חַיִּים פִּי צַדִּיק וּפִי
רְשָׁעִים יִכְסֶה חֲמָס: ¹² שִׁנְאָה תִּעוֹרֵר
מִדָּגִים וְעַל כָּל־פְּשָׁעִים תִּכְסֶה
אֶהְבֶּה: ¹³ בְּשִׁפְתַי גִּבּוֹן תִּמְצָא חֲכָמָה
וְשִׁבְטִי לִגּוֹ חֲסֵר־לֵב: ¹⁴ חֲכָמִים יִצְפְּנוּ־דַעַת
וּפִי־אוֹיֵל מִחֲתָה קְרֹבָה: ¹⁵ הוֹן עֲשִׂיר קְרִית
עֲזוֹ מִחֲתַת דְּלִים רִישׁם: ¹⁶ פְּעֻלַת צַדִּיק
לְחַיִּים תְּבוֹאֵת רָשָׁע לְחֲטָאת: ¹⁷ אֶרֶח
לְחַיִּים שׁוֹמֵר מוֹסֵר וְעוֹזֵב תּוֹכַחַת
מִתְעָה: ¹⁸ מִכְּסֶה שִׁנְאָה שְׁפָתַי־שָׁקֵר
וּמוֹצֵא דָבָר הוּא כְּסִיל: ¹⁹ בָּרַב דְּבָרִים לֹא
יַחְדַּל־פֶּשַׁע וְחֹשֶׁךְ שְׁפָתָיו מִשְׁכִּיל: ²⁰ כֶּסֶף
גִּבָּחַר לְשׁוֹן צַדִּיק לֵב רְשָׁעִים
כַּמְעֹט: ²¹ שְׁפָתַי צַדִּיק יִרְעוּ רַבִּים וְאוֹיֵלִים
בְּחֲסֵר־לֵב יָמוּתוּ: ²² בְּרַכַת יְהוָה הִיא
תַּעֲשִׂיר וְלֹא־יוֹסֵף עֲצָב עִמָּה: ²³ כְּשַׁחוּק

מֹוֹת: פ

9 חֲכָמוֹת בְּנִתָּה בֵּיתָה חֲצֵבָה עֲמוּדֶיהָ
שִׁבְעָה: ² טַבַּחַה טַבַּחַה מְסַכָּה יִינָה אֶף
עֶרְכָה שְׁלַחְנָה: ³ שְׁלַחַה גַּעְרִתֶּיהָ תִקְרָא
עַל־גַּפִּי מְרַמֵּי קֶרֶת: ⁴ מִי־פָתִי יִסֵּר הִנֵּה
חֲסֵר־לֵב אֲמָרָה לוֹ: ⁵ לָכוּ לַחֲמוּ בְלַחֲמֵי
וְשִׁתוּ בַיַּיִן מְסַכְתֵּי: ⁶ עֲזָבוּ פְתָאִים וַחֲיוּ
וְאֲשֶׁרוּ בְדַרְךְ בִּינָה: ⁷ יִסֵּר לֵץ לִקַּח לוֹ קִלּוֹן
וּמוֹכִיחַ לְרָשָׁע מוֹמוֹ: ⁸ אֶל־תּוֹכַח לֵץ פֶּן־
יִשְׁנֹאֵךְ הוֹכַח לְחָכָם וַיֵּאֱהָבֶךָ: ⁹ תֵּן לְחָכָם
וַיַּחֲכֵם־עוֹד הוֹדַע לְצַדִּיק וַיּוֹסֶף לְקַח: פ
¹⁰ תַּחֲלַת חֲכָמָה יִרְאֵת יְהוָה וְדַעַת קְדוֹשִׁים
בִּינָה: ¹¹ כִּי־בִי יִרְבוּ יִמְיָךְ וַיּוֹסִיפוּ לָךְ שְׁנוֹת
חַיִּים: ¹² אִם־חֲכַמְתָּ חֲכַמְתָּ לָךְ וְלִצְתָּ
לְבַדָּךְ תִּשָּׂא: ¹³ אֲשֶׁת כְּסִילוֹת הִמְיָה
פְתִיּוֹת וּבַל־יִדְעָה מָה: ¹⁴ וַיִּשְׁבָּה לַפֶּתַח
בֵּיתָה עַל־כֶּסֶף מְרַמֵּי קֶרֶת: ¹⁵ לְקִרְא
לְעַבְרֵי־דַרְךְ הַמִּישָׁרִים אֶרְחוּתָם: ¹⁶ מִי־
פָתִי יִסֵּר הִנֵּה וְחֲסֵר־לֵב וְאֲמָרָה
לוֹ: ¹⁷ מִי־גִנוּבִים יִמְתְּקוּ וְלַחֵם סִתְרִים
יִנְעָם: ¹⁸ וְלֹא־יִדַּע כִּי־רַפְּאִים שָׁם בְּעַמְקֵי
שְׂאוֹל

10 מְשָׁלִי שְׁלֹמָה פ

בֶּן חָכָם יִשְׁמַח־אָב וּבֶן כְּסִיל תּוֹגַת
אִמוֹ: ² לֹא־יוֹעִילוּ אוֹצְרוֹת רָשָׁע וְצַדִּיקָה

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

לְכַסִּיל עֲשׂוֹת זִמָּה וְחִכְמָה לְאִישׁ
 תְּבוּנָה: ²⁴ מְגֹרֶת רָשָׁע הִיא תְּבוּאָנוּ
 וְתֵאוֹת צְדִיקִים יִתֵּן: ²⁵ כְּעֵבוֹר סוּפָה וְאִין
 רָשָׁע וְצְדִיק יִסוּד עוֹלָם: ²⁶ כַּחֲמֵץ לְשֵׁנִים
 וְכַעֲשָׂן לְעֵינַיִם כֵּן הֶעֱצַל לְשִׁלְחָיו: ²⁷ יֵרֵאת
 יְהוָה תוֹסִיף יָמִים וּשְׁנוֹת רָשָׁעִים
 תִּקְצְרָנָה: ²⁸ תוֹחֶלֶת צְדִיקִים שְׂמֵחָה
 וְתִקּוֹת רָשָׁעִים תֵּאבֵד: ²⁹ מְעוֹז לְתָם דָּרֶךְ
 יְהוָה וּמַחֲתָה לְפַעְלֵי אָוֶן: ³⁰ צְדִיק לְעוֹלָם
 בְּלִי־יָמוּט וּרָשָׁעִים לֹא יִשְׁכְּנוּ־אָרֶץ: ³¹ פִּי־
 צְדִיק יָנוּב חִכְמָה וּלְשׁוֹן תְּהַפְּכוֹת
 תִּפְרֹת: ³² שְׂפָתַי צְדִיק יִדְעוּן רָצוֹן וּפִי־
 רָשָׁעִים תְּהַפְּכוֹת:

לְרַעְהוּ חֶסֶד־לֵב וְאִישׁ תְּבוּנוֹת
 יַחְרִישׁ: ¹³ הוֹלֵךְ רַכִּיל מִגְלַה־סוּד וְנֶאֱמָן־
 רוּחַ מִכֶּסֶה דְבָר: ¹⁴ בְּאִין תַּחֲבָלוֹת יִפְל־עַם
 וְתִשׁוּעָה בָּרַב יוֹעֵץ: ¹⁵ רַע־יְרוּעַ כִּי־עָרַב זָר
 וְשֵׁנָא תִקְעִים בּוֹטַח: ¹⁶ אִשְׁתַּחֲוֶה תִתְמַדֵּךְ
 כְּבוֹד וְעָרִיצִים יִתְמַכּוּ־עֶשֶׂר: ¹⁷ גָּמַל נִפְשׁוֹ
 אִישׁ חֶסֶד וְעֵבֶר שָׂאָרוֹ אֲכַזְרִי: ¹⁸ רָשָׁע
 עֲשֵׂה פֶעֱלֵת־שָׁקֶר וְזֹרַע צְדָקָה שָׁכַר
 אָמֶת: ¹⁹ כֹּן־צְדָקָה לְחַיִּים וּמְרֹדֶף רָעָה
 לְמוֹתוֹ: ²⁰ תוֹעֵבֶת יְהוָה עֲקֹשִׁי־לֵב וּרְצוֹנוֹ
 תְּמִימֵי דָרֶךְ: ²¹ יָד לִיד לֹא־יִנְקָה רַע וְזֹרַע
 צְדִיקִים גִּמְלָט: ²² גָּזֵם זֶהָב בְּאֶף חֲזִיר
 אֲשֶׁה יָפָה וְסֵרֶת טָעַם: ²³ תֵּאוֹת צְדִיקִים
 אֲד־טוֹב תִּקּוֹת רָשָׁעִים עֲבָרָה: ²⁴ יֵשׁ מִפִּזּוֹר
 וְנוֹסֵף עוֹד וְחוֹשֵׁף מִיֶּשֶׁר אֲד־
 לְמַחֲסוֹר: ²⁵ נִפְשׁ־בְּרָכָה תִדְשֵׁן וּמְרוֹה גָם־
 הוּא יוֹרָא: ²⁶ מִנְעַ בֵּר יִקְבְּהוּ לְאוֹם וּבְרָכָה
 לְרֹאשׁ מִשְׁבִּיר: ²⁷ שָׁחַר טוֹב יִבְקֹשׁ רָצוֹן
 וְדֹרֵשׁ רָעָה תְּבוּאָנוּ: ²⁸ בּוֹטַח בְּעַשְׂרוֹ הוּא
 יִפֹּל וְכַעֲלָה צְדִיקִים יִפְרָחוּ: ²⁹ עוֹכֵר בֵּיתוֹ
 יִנְחַל־רוּחַ וְעֵבֵד אֲוִיל לְחֶכֶם־לֵב: ³⁰ פְּרִי־
 צְדִיק עֵץ חַיִּים וְלִקְחָה נִפְשׁוֹת^U חֶכֶם: ³¹ הֵן
 צְדִיק בְּאָרֶץ יִשְׁלַם אֶף כִּי־רָשָׁע וְחוֹטֵא:

12 אֶהָב מוֹסֵר^{cQ} אֶהָב דָּעַת וְשֵׁנָא

11 מֵאֲזֵנֵי מֶרְמָה תוֹעֵבֶת יְהוָה וְאֶבֶן
 שְׁלֵמָה רְצוֹנוֹ: ² בְּא־זִדּוֹן וַיִּבֵּא קִלּוֹן וְאֶת־
 צְנוּעִים חִכְמָה: ³ תִּמַּת יִשְׂרָאֵל תִּנְחַם וְסִלְף
 בּוֹגְדִים וּשְׂדֵם יִשְׂדָּם: ⁴ לֹא־יִזְעִיל הוֹן בְּיוֹם
 עֲבָרָה וְצְדָקָה תַצִּיל מִמוֹת: ⁵ צְדָקַת תָּמִים
 תִּיֶשֶׁר דְּרָכּוֹ וּבִרְשָׁעָתוֹ יִפֹּל רָשָׁע: ⁶ צְדָקַת
 יִשְׂרָאֵל תַצִּילֵם וּבִהוֹת בְּגָדִים
 יִלְכְּדוּ: ⁷ בְּמוֹת אָדָם רָשָׁע תֵּאבֵד תִּקְוָה
 וְתוֹחֶלֶת אוֹנִים אֲבָדָה: ⁸ צְדִיק מִצְרָה
 נִחְלָץ וַיִּבֵּא רָשָׁע תַחֲתָיו: ⁹ בְּפָה חֲנֵף
 יִשְׁחַת רַעְהוּ וּבִדְעַת צְדִיקִים
 יִחְלָצוּ: ¹⁰ בְּטוֹב צְדִיקִים תַעֲלֵץ קִרְיָה
 וּבְאֵבֶד רָשָׁעִים רָנָה: ¹¹ בְּבִרְכַת יִשְׂרָאֵל
 תִּרוֹם קֶרֶת וּבְפִי רָשָׁעִים תִּהְרַס: ¹² בַּז־

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

c We read one or more accents in L differently than

שְׁמַחָה: ²¹ לֹא־יֵאָנֶה לְצַדִּיק כָּל־אֲנֹן
 וְרָשָׁעִים מְלֹאוּ רָע: ²² תּוֹעֵבֶת יְהוָה שְׁפָתַי־
 שָׁקֵר וְעֵשִׂי אֲמוֹנָה רְצוֹנוֹ: ²³ אָדָם עָרוֹם
 כֹּסֶה דַעַת וְלֵב כְּסִילִים יִקְרָא אֲוֹלָת: ²⁴ יֵד־
 חֲרוּצִים תִּמְשׁוֹל וְרַמְיָה ^{pQ} תִּהְיֶה לְמָס: ²
⁵ דְּאָגָה בְּלִב־אִישׁ יִשְׁחַנָּה וּדְבַר טוֹב
 יִשְׁמַחֶנָּה: ²⁶ יֵתֵר מֵרַעְהוּ צַדִּיק וּדְרֹךְ
 רָשָׁעִים תִּתְעַם: ²⁷ לֹא־יִחְרֹךְ רַמְיָה צִידוֹ
 וְהוֹן־אָדָם יִקֵּר חֲרוּץ: ²⁸ בְּאֶרֶח־צַדִּיקָה
 חַיִּים וּדְרֹךְ נְתִיבָה אֶל־מָוֶת: ^U

13 בֶּן חָכָם מוֹסֵר אָב וְלֶץ לֹא־שָׁמַע
 גְּעֵרָה: ² מִפְּרִי פִי־אִישׁ יֹאכֵל טוֹב וְנִפְשׁ
 בְּגֵדִים חָמָס: ³ נֹצֵר פִּיּוֹ שֹׁמֵר נִפְשׁוֹ פֶּשֶׁק
 שְׁפָתָיו מִחֲתָה־לוֹ: ⁴ מִתְאַוֶּה וְאִין נִפְשׁוֹ
 עֲצֹל וְנִפְשׁ חֲרָצִים תִּדְשֹׁן: ⁵ דְּבַר־שָׁקֵר
 יִשְׁנֵא צַדִּיק וְרָשָׁע יִבְאִישׁ וַיִּחְפִּיר: ⁶ צַדִּיקָה
 תִּצַּר תִּס־דְּרֹךְ וְרָשָׁעָה תִּסְלֹף חֲטָאָת: ⁷ יֵשׁ
 מִתְעַשֵּׂר וְאִין כָּל מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן רָב: ⁸ כֹּפֵר
 נִפְשׁ־אִישׁ עֲשָׂרוֹ וְרָשׁ לֹא־שָׁמַע
 גְּעֵרָה: ⁹ אֹר־צַדִּיקִים יִשְׁמַח וְגַר רָשָׁעִים
 יִדְעֵךְ: ¹⁰ רִקְבֹזְדוֹן יִתֵּן מִצָּה וְאֶת־נוֹעֲצִים
 חֲכָמָה: ¹¹ הוֹן מֵהֶבֶל יִמְעַט וְקִבֵּץ עַל־יַד
 יִרְבֶּה: ¹² תּוֹחֶלֶת מִמְשָׁכָה מִחֲלֵה־לֵב וְעַץ
 חַיִּים תִּתְאַוֶּה בָּאָה: ¹³ בֶּן לְדָבַר יִחְבֵּל לוֹ

תּוֹכַחַת בְּעַר: ² טוֹב יִפִּיק רְצוֹן מִיְהוָה
 וְאִישׁ מְזֻמּוֹת יִרְשִׁיעַ: ³ לֹא־יִכּוֹן אָדָם
 בְּרָשָׁע וְשָׂרֵשׁ צַדִּיקִים בְּלִימוֹט: ⁴ אֲשֶׁת־
 חַיִל עֵטְרַת בַּעֲלָהּ וְכִרְקָב בַּעֲצֻמוֹתָיו
 מִבִּישָׁה: ⁵ מַחְשְׁבוֹת צַדִּיקִים מִשְׁפָּט
 תַּחְבֵּלוֹת רָשָׁעִים מִרְמָה: ⁶ דְּבַר־י רָשָׁעִים
 אֲרַב־דָּם וּפִי יִשְׂרִים יִצִּילֵם: ⁷ הַפּוֹךְ רָשָׁעִים
 וְאִינָם וּבֵית צַדִּיקִים יַעֲמֵד: ⁸ לְפִי־שִׁכְלוֹ
 יִהְלֵל־אִישׁ וְנִעְוָה־לֵב יִהְיֶה לְבוֹז: ⁹ טוֹב
 נִקְלָה וְעָבָד לוֹ מִמֵּתִכְבֵּד וְחָסֵר־
 לַחֵם: ¹⁰ יוֹדַע צַדִּיק נִפְשׁ בְּהִמָּתוֹ וְרַחֲמֵי
 רָשָׁעִים אֲכֹזְרֵי: ¹¹ עֶבֶד אֲדָמָתוֹ יִשְׁבַּע־לַחֵם
 וּמִרְדֹּף רִיקִים חָסֵר־לֵב: ¹² חָמֵד רָשָׁע
 מִצוֹד רָעִים וְשָׂרֵשׁ צַדִּיקִים יִתֵּן: ¹³ בִּפְשָׁע
 שְׁפָתַיִם מוֹקֵשׁ רָע וַיִּצֵּא מִצָּרָה
 צַדִּיק: ¹⁴ מִפְּרִי פִי־אִישׁ יִשְׁבַּע־טוֹב וְגִמּוֹל
 יִדִּי־אָדָם יִשׁוֹב יִשִּׁיב לוֹ: ¹⁵ דְּרֹךְ אֲוִיל יִשָּׁר
 בְּעֵינָיו וְשִׁמְעַת לְעֵצָה חָכָם: ¹⁶ אֲוִיל בֵּינִים
 יוֹדַע כְּעֵסוֹ וְכֹסֶה קְלוֹן עָרוֹם: ¹⁷ יִפִּית
 אֲמוֹנָה יִגִּיד צֶדֶק וְעַד שְׁקָרִים
 מִרְמָה: ¹⁸ יֵשׁ בּוֹטָה ^c כְּמִדְקָרוֹת חֲרָב
 וְלִשׁוֹן חֲכָמִים מִרְפָּא: ¹⁹ שְׁפִת־אֲמַת תִּכּוֹן
 לְעַד וְעַד־אֲרָגִיעָה לְשׁוֹן שָׁקֵר: ²⁰ מִרְמָה
 בְּלִב־חֲרָשֵׁי רָע וְלִיעֲצֵי שָׁלוֹם

BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

C We read one or more accents in L differently from BHQ.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

p We read punctuation in L differently from BHS.

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

וְיָרָא מַצּוּהוּ הוּא יִשְׁלָם: ¹⁴ תּוֹרַת חָכְם
מְקוֹר חַיִּים לְסוֹר מִמִּקְשֵׁי מוֹת: ¹⁵ שְׁכָל־
טוֹב יִתְחַחַן וְדָרַךְ בְּגֵדִים אֵיתָן: ¹⁶ כָּל־עָרוֹם
יַעֲשֶׂה בְדַעַת וּכְסִיל יִפְרֹשׂ אֹולֶת: ¹⁷ מִלֶּאֶד
רָשָׁע יִפֹּל בְּרַע וְצִיר אֲמוֹנִים
מִרְפָּא: ¹⁸ רִישׁ וְקִלּוֹן פּוֹרַע מוֹסֵר וְשׁוֹמֵר
תּוֹכַחַת יִכְבֹּד: ¹⁹ תִּאֲוָה נְהִיָה תִּעַרְבַּ לְנַפְשׁ
וְתוֹעֵבַת כְּסִילִים סוֹר מִרַע: ²⁰ הַלוֹךְ הוֹלֵךְ ^{kQ}
אֶת־חֲכָמִים וְחֲכָם יַחֲכֵם וְרַעָה כְּסִילִים
יְרוּעֵ: ²¹ חֲטָאִים תִּרְדֹּף רַעָה וְאֶת־צַדִּיקִים
יִשְׁלָם־טוֹב: ²² טוֹב יִנְחִיל בְּנֵי־בָנִים וְצַפּוֹן
לְצַדִּיק חֵיל חוֹטֵא: ²³ רַב־אֲכָל גִּיר רֵאשִׁים
וְיֵשׁ גִּסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט: ²⁴ חוֹשֵׁךְ שְׁבֹטוֹ
שׁוֹנֵא בְּנוֹ וְאֵהָבוֹ שַׁחַרוֹ מוֹסֵר: ²⁵ צַדִּיק
אֲכַל לְשִׁבַע נִפְשׁוֹ וּבִטָּן רִשָׁעִים תִּחְסֹר: פ

וְאֹולֶת כְּסִילִים מִרְמָה: ⁹ אֲוֹלִים יִלִּין אֲשָׁם
וּבֵין יִשְׂרָיִם רְצוֹן: ¹⁰ לֵב יוֹדַע מֵרַת נִפְשׁוֹ
וּבִשְׂמֵחַתוֹ לֹא־יִתְעַרַב זֶר: ¹¹ בֵּית רִשָׁעִים
יִשְׂמַד וְאֵהֵל יִשְׂרָיִם יִפְרִיחַ: ¹² יֵשׁ דָּרַךְ
יִשָּׂר לְפָנֵי־אִישׁ וְאַחֲרֵיתָהּ דִּרְכֵי־
מוֹת: ¹³ גַּם־בְּשִׁחוֹק יִכָּאֲבֵלֵב וְאַחֲרֵיתָהּ ^{cQ}
שְׂמֵחָה תוֹגָה: ¹⁴ מִדִּרְכֵּיו יִשְׁבַּע סוֹג לֵב
וּמַעֲלִיו אִישׁ טוֹב: ¹⁵ פֶּתִי יֵאֱמִין לְכָל־דָּבָר
וְעָרוֹם יִבֵּין לֹאֲשֵׁרוֹ: ¹⁶ חָכְם יֵרָא וְסוֹר מִרַע
וּכְסִיל מִתְעַבֵּר וּבוֹטֵחַ: ¹⁷ קֶצֶר־אֲפִים
יַעֲשֶׂה אֹולֶת וְאִישׁ מְזֻמּוֹת יִשְׁנֵא: ¹⁸ נַחֲלוֹ
פְתָאִים אֹולֶת וְעָרוֹמִים יִכְתָּרוּ
דַּעַת: ¹⁹ שַׁחַח רָעִים לְפָנֵי טוֹבִים וְרִשָׁעִים
עַל־שַׁעֲרֵי צַדִּיק: ²⁰ גַּם־לִרְעָהוּ יִשְׁנֵא רֵשׁ
וְאֵהָבֵי עֲשִׂיר רַבִּים: ²¹ בְּזִלְרְעָהוּ חוֹטֵא
וּמַחֲוֹנֵן ^{עֲנִיִּים} עֲנָוִים אֲשֵׁרוֹ: ²² הִלּוֹא־יִתְעוּ
חֲרָשֵׁי רַע וְחֶסֶד וְאֵמֶת חֲרָשֵׁי
טוֹב: ²³ בְּכָל־עֶצֶב יִהְיֶה מוֹתֵר וּדְבַר־
שְׂפָתַיִם אֶדְ־לְמַחְסוֹר: ²⁴ עֵטְרַת חֲכָמִים
עֲשָׂרָם אֹולֶת כְּסִילִים אֹולֶת: ²⁵ מְצִיל
נַפְשׁוֹת עַד אֵמֶת וַיִּפָּח כְּזָבִים
מִרְמָה: ²⁶ בִּירְאָת יְהוָה מִבְּטַח־עֵז וּלְבָבוֹ
יִהְיֶה מַחְסָה: ²⁷ יִרְאֵת יְהוָה מְקוֹר חַיִּים
לְסוֹר מִמִּקְשֵׁי מוֹת: ²⁸ בְּרַב־עַם הַדְּרַת־
מֶלֶךְ וּבְאֶפְס לֹאֵם מַחַתַּת רְזוֹן: ²⁹ אֶרְךְ

וְיָרָא מַצּוּהוּ הוּא יִשְׁלָם: ¹⁴ תּוֹרַת חָכְם
מְקוֹר חַיִּים לְסוֹר מִמִּקְשֵׁי מוֹת: ¹⁵ שְׁכָל־
טוֹב יִתְחַחַן וְדָרַךְ בְּגֵדִים אֵיתָן: ¹⁶ כָּל־עָרוֹם
יַעֲשֶׂה בְדַעַת וּכְסִיל יִפְרֹשׂ אֹולֶת: ¹⁷ מִלֶּאֶד
רָשָׁע יִפֹּל בְּרַע וְצִיר אֲמוֹנִים
מִרְפָּא: ¹⁸ רִישׁ וְקִלּוֹן פּוֹרַע מוֹסֵר וְשׁוֹמֵר
תּוֹכַחַת יִכְבֹּד: ¹⁹ תִּאֲוָה נְהִיָה תִּעַרְבַּ לְנַפְשׁ
וְתוֹעֵבַת כְּסִילִים סוֹר מִרַע: ²⁰ הַלוֹךְ הוֹלֵךְ ^{kQ}
אֶת־חֲכָמִים וְחֲכָם יַחֲכֵם וְרַעָה כְּסִילִים
יְרוּעֵ: ²¹ חֲטָאִים תִּרְדֹּף רַעָה וְאֶת־צַדִּיקִים
יִשְׁלָם־טוֹב: ²² טוֹב יִנְחִיל בְּנֵי־בָנִים וְצַפּוֹן
לְצַדִּיק חֵיל חוֹטֵא: ²³ רַב־אֲכָל גִּיר רֵאשִׁים
וְיֵשׁ גִּסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט: ²⁴ חוֹשֵׁךְ שְׁבֹטוֹ
שׁוֹנֵא בְּנוֹ וְאֵהָבוֹ שַׁחַרוֹ מוֹסֵר: ²⁵ צַדִּיק
אֲכַל לְשִׁבַע נִפְשׁוֹ וּבִטָּן רִשָׁעִים תִּחְסֹר: פ

14 חֲכָמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה וְאֹולֶת
בִּידֵיהָ תִּהְרַסְנוּ: ² הוֹלֵךְ בִּישְׂרוֹ יֵרָא יְהוָה
וְנִלְוֹ דִּרְכֵּיו בּוֹזְהוּ: ³ בְּפִי־אֹוִיל חֲטֹר גִּאֲוָה
וְשִׁפְתֵי חֲכָמִים תִּשְׁמוֹרֵם: ⁴ בְּאֵין אֲלָפִים
אָבוֹס בָּר וְרַב־תְּבוֹאוֹת בְּכַח שׁוֹר: ⁵ עַד
אֲמוֹנִים לֹא יִכְזַב וַיִּפְיַח כְּזָבִים עַד
שִׁקֵּר: ⁶ בְּקֶשֶׁלֶץ חֲכָמָה וְאֵין וְדַעַת לְנַבּוֹן
נִקְלָ: ⁷ לֶךְ מִנְּגֵד לְאִישׁ כְּסִיל וּבִל־יִדַּעַתָּ
שְׂפָתֵי־דַעַת: ⁸ חֲכָמַת עָרוֹם הֵבִין דִּרְכּוֹ

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

k We read one or more consonants in L differently from BHS.

אִפְּיִם רַב־תְּבוּנָה וּקְצֵר־רוּחַ מֵרִים
 אִוְּלֹת: ¹⁵ כָּל־יָמֵי עֵינֵי רָעִים וְטוֹב־לֵב
 מְשֻׁתָּה תָּמִיד: ¹⁶ טוֹב־מַעַט בְּיָרֵאת יְהוָה
 מֵאוֹצֵר רַב וּמְהוּמָה בּוֹ: ¹⁷ טוֹב אֲרַחַת יָרֵק
 וְאַהֲבֵה־שֵׁם מְשׁוֹר אָבוֹס וְשִׁנְאָה־
 בּוֹ: ¹⁸ אִישׁ חֲמָה יִגְרֶה מְדוֹן וְאַרְדּוּ אִפְּיִם
 יִשְׁקִיט רִיב: ¹⁹ דֶּרֶךְ עֲצָל כַּמְשַׁכַּת חֶדֶק
 וְאַרְחַת יִשְׂרָאֵל סִלְלָה: ²⁰ בֵּן חָכָם יִשְׁמַח־אָב
 וּכְסִיל אָדָם בּוֹזָה אִמּוֹ: ²¹ אִוְּלֹת שְׂמֻחָה
 לְחֶסֶר־לֵב וְאִישׁ תְּבוּנָה יִיֶשֶׁר־לֶכֶת: ²²
 הַפֵּר מִחֲשָׁבוֹת בְּאֵין סוֹד וּבְרַב יוֹעֲצִים
 תִּקּוּם: ²³ שְׂמֻחָה לְאִישׁ בְּמַעֲנֵה־פִיו וְדָבַר
 בְּעֵתוֹ מֵה־טוֹב: ²⁴ אֲרַחַת חַיִּים לְמַעֲלָה
 לְמַשְׁכִּיל לְמַעַן סוֹר מִשְׂאוֹל מָטָה: ²⁵ בֵּית
 גָּאִים יִסַּח יְהוָה וַיַּצַּב גְּבוּל
 אֲלֻמָּנָה: ²⁶ תּוֹעֲבַת יְהוָה מִחֲשָׁבוֹת רָע
 וְטָהֳרִים אֲמַר־יִנְעָם: ²⁷ עֹכֵר בֵּיתוֹ בּוֹצֵעַ
 בְּצַע וְשׁוֹנֵא מִתַּנַּת יַחִיה: ²⁸ לֵב צָדִיק יִהְיֶה
 לְעִנּוֹת וּפִי רְשָׁעִים יִבְיַע רָעוֹת: ²⁹ רַחֹק
 יְהוָה מִרְשָׁעִים וּתְפִלַּת צָדִיקִים
 יִשְׁמַע: ³⁰ מְאוֹר־עֵינַיִם יִשְׁמַח־לֵב שְׂמוּעָה
 טוֹבָה תִּדְשֹׁן־עֵצִים: ³¹ אֵזֶן שְׂמַעַת ^Q תּוֹכַחַת

אִפְּיִם רַב־תְּבוּנָה וּקְצֵר־רוּחַ מֵרִים
 אִוְּלֹת: ³⁰ חַיִּי בְּשָׂרִים לֵב מִרְפָּא וּרְקַב
 עֲצָמוֹת קִנְאָה: ³¹ עֲשֵׂק־דָּל ^U חֲרָף עֲשֵׂהוּ
 וּמְכַבְּדוֹ חֲנֵן אָבִיוֹן: ³² בְּרַעַתוֹ יִדְחָה רָשָׁע
 וְחֶסֶה בְּמוֹתוֹ צָדִיק: ³³ בָּלֵב נְבוֹן תִּתְנוּחַ
 חֲכָמָה וּבִקְרָב כְּסִילִים תִּוּדַע: ³⁴ צְדָקָה
 תְּרוֹמַס־גּוֹי וְחֶסֶד לְאֲמִים חֲטָאת: ³⁵ רְצוֹן־
 מֶלֶךְ לְעֶבֶד מִשְׁכִּיל וְעִבְרָתוֹ תִּהְיֶה מִבִּישׁ:

15 מַעֲנֵה־רֶךְ יִשִּׁיב חֲמָה וּדְבַר־עֲצָב
 יַעֲלֶה־אָף: ² לְשׁוֹן חֲכָמִים תִּיטִיב דַּעַת וּפִי
 כְּסִילִים יִבְיַע אִוְּלֹת: ³ בְּכָל־מְקוֹם עֵינֵי
 יְהוָה צְפוֹת רָעִים וְטוֹבִים: ⁴ מִרְפָּא לְשׁוֹן
 עַץ חַיִּים וְסֹלֶף בָּהּ שֶׁבֶר בְּרוּחַ: ⁵ אִוְּלֹת
 יִנְאֵץ מוֹסֵר אָבִיו וְשֹׁמֵר תּוֹכַחַת
 יַעֲרֵם: ⁶ בֵּית צָדִיק חֶסֶן רַב וּבִתְבוּאָת
 רָשָׁע נִעְבְּרָת: ⁷ שְׂפָתַי חֲכָמִים יִזְרוּ דַּעַת
 וְלֵב כְּסִילִים לֹא־כֵן: ⁸ זֶבַח רְשָׁעִים תּוֹעֲבַת
 יְהוָה וּתְפִלַּת יִשְׂרָאֵל רְצוֹנוֹ: ⁹ תּוֹעֲבַת יְהוָה
 דֶּרֶךְ רָשָׁע וּמִרְדֵּף צְדָקָה יֶאֱהָב: ¹⁰ מוֹסֵר
 רָע לְעֵזֵב אֲרַחַת שׁוֹנֵא תּוֹכַחַת
 יָמוֹת: ¹¹ שְׂאוֹל וְאַבְדוֹן נִגְדַּת יְהוָה אֵף כִּי־
 לָבוֹת בְּנִי־אָדָם: ¹² לֹא יֶאֱהָב־לֶךְ הוֹכַח לּוֹ
 אֶל־חֲכָמִים לֹא יִלְד: ¹³ לֵב שְׂמַח יִיטֵב
 פְּגִימִים וּבְעֲצָב־תֵּלֵב רוּחַ נִכְאָה: ¹⁴ לֵב נְבוֹן
 יִבְקֹשׁ־דַּעַת וּפְנִי וּפִי כְּסִילִים יִרְעָה

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

p We read punctuation in L differently from BHS.

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

מבסוף: ¹⁷ מסלת ישרים סור מרע שמר
 נפשו נצר דרכו: ¹⁸ לפני שבר גאון ולפני
 כשלון גבה רוח: ¹⁹ טוב שפל רוח את-
 עניים ^{עניים} מחלק שלל את-
 גאים: ²⁰ משכיל על דבר ימצא טוב
 ובוטח ביהוה אשריו: ²¹ לחכם לב יקרא
 נבון ומתק שפתים יסיף לקח: ²² מקור
 חיים שכל בעליו ומוסר אולים
 אולת: ²³ לב חכם ישכיל פיהו ועל שפתיו
 יסיף לקח: ²⁴ צוף דבש אמרי נעם מתוק
 לנפש ומרפא לעצם: ²⁵ יש דרך ישר
 לפני איש ואחריתה דרכי מות: ²⁶ נפש
 עמל עמלה לו כי אכף עליו פיהו: ²⁷ איש
 בליעל כרה רעה ועל שפתו ^{שפתו} כאיש
 צרבת: ²⁸ איש תהפכות ישלח מדון ונרגז
 מפריד אלוף: ²⁹ איש חכם יפתה רעהו
 והוליכו בדרך לא טוב: ³⁰ עצה עיניו
 לחשב תהפכות קרץ שפתיו בלה
 רעה: ³¹ עטרת תפארת שיבה בדרך
 צדקה תמצא: ³² טוב ארץ אפים מגבור
 ומשל ברוחו מלכד עיר: ³³ בחיק יוטל
 את הגורל ומיהוה כל משפטו:

17 טוב פת חרבה ושלחה ביה מבית
 מלא ובחיריב: ² עבד משכיל ימשל בבן
 מביש ובתוף אחים יחלק נחלה: ³ מצרף
 לכסף וכור לזהב ובחן לבות יהוה: ⁴ מרע
 מקשיב על שפת און שקר מזין על לשון

חיים בקרב חכמים תלין: ³² פורע מוסר ^Q
 מואס נפשו ושומע תוכחת קונה
 לב: ³³ יראת יהוה מוסר חכמה ולפני
 כבוד עונה:

16 לאדם מערכי לב ומיהוה מענה
 לשון: ² כל דרכי איש זך בעיניו ותכן
 רוחות יהוה: ³ גל אל יהוה מעשיך ויפנו
 מחשבתיך: ⁴ כל ^C פעל יהוה למענהו וגם-
 רשע ליום רעה: ⁵ תועבת יהוה כל גבה-
 לב יד ליד לא ינקה: ⁶ בחסד ואמת יכפר
 עון וביראת יהוה סור מרע: ⁷ ברצות יהוה
 דרכי איש גם אויביו ישלם אתו: ⁸ טוב-
 מעט בצדקה מרב תבואות בלא
 משפט: ⁹ לב אדם יחשב דרכו ויהוה יכין
 צעדו: ¹⁰ קסם על שפתי מלך במשפט
 לא ימעל פיו: ¹¹ פלס ומאזני משפט
 ליהוה מעשהו כל אבני כים: ¹² תועבת
 מלכים עשות רשע כי בצדקה יבון
 כסא: ¹³ רצון מלכים שפתי צדק ודבר
 ישרים יאהב: ¹⁴ חמת מלך מלאכי מות
 ואיש חכם יכפרנה: ¹⁵ באור לפני מלך
 חיים ורצונו כעב מלקוש: ¹⁶ קנה חכמה
 מה טוב מחרוץ וקנות בינה נבחר

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

C We read one or more accents in L differently from BHQ.

להכות גְּדִיבִים עַל־יִשְׂרָאֵל: ²⁷ חוֹשֵׁךְ אֲמָרוּ
יֹדַע דָּעַת ²⁸ וְקִרְיָן יִקְרֶה רֹחַ אִישׁ תְּבוּנָה: גַּם
אֲוִיל מַחְרִישׁ חָכֵם יַחֲשֵׁב אֵטֶם שְׁפָתָיו
נְבוֹן:

18 לְתֹאווֹה יִבְקֹשׁ נִפְרָד בְּכָל־תּוֹשְׁיָהּ
יִתְגַּלֵּעַ: ² לֹא־יִחַפֵּץ כָּסִיל בְּתְבוּנָה כִּי אִם־
בְּהִתְגַּלוּת לְבוֹ: ³ בְּבוֹא־רָשָׁע בָּא גַם־בוֹ
וְעַם־קָלוֹן חֲרָפָה: ⁴ מִיָּם עֲמָקִים דְּבָרֵי פִי־
אִישׁ נָחַל נִבֵּעַ מְקוֹר חֲכָמָה: ⁵ שְׂאֵת פְּגִי־
רָשָׁע לֹא־טוֹב לְהִטּוֹת צְדִיק
בְּמִשְׁפָּט: ⁶ שְׁפָתֵי כָסִיל יִבְאוּ בְּרִיב וּפְיוֹ
לְמַהֲלָמוֹת יִקְרָא: ⁷ פִּי־כָסִיל מְחַתֵּה־לוֹ
וּשְׁפָתָיו מוֹקֵשׁ נִפְשׁוֹ: ⁸ דְּבָרֵי נִרְגָּן
כְּמַתְּלֵהִים וְהֵם יִרְדּוּ חֲדָרֵי־בְטָן: ⁹ גַּם
מִתְרַפֶּה בְּמִלְאכָתוֹ אַח הוּא לְבַעַל
מִשְׁחִית: ¹⁰ מְגַדֵּל־עֵז שֵׁם יְהוָה בּוֹ־יִרוּץ
צְדִיק וְנִשְׁגָּב: ¹¹ הוֹן עָשִׂיר קָרִית עֵזוֹ
וּכְחוּמָה נִשְׁגָּבָה בְּמִשְׁכִּיתוֹ: ¹² לְפָנֵי־שֹׁבֵר
יִגְבֶּה לִב־אִישׁ וּלְפָנֵי כְבוֹד עֲנוּה: ¹³ מִשִּׁיב
דְּבָר בְּטָרִם יִשְׁמַע אֲוֹלֵת הֵיאֵלֹו
וּכְלָמָה: ¹⁴ רוּח־אִישׁ יְכַלְכֵּל מִחֲלָהוּ וְרוּחַ
נִכְאָה מִי יִשְׁאַנָּה: ¹⁵ לֵב נְבוֹן יִקְנֶה־דָּעַת
וְאֵזֶן חֲכָמִים תִּבְקֹשׁ־דָּעַת: ¹⁶ מִתָּן אָדָם
יִרְחִיב לוֹ וּלְפָנֵי גְדָלִים יִנְחֲנוּ: ¹⁷ צְדִיק
הָרֵאשׁוֹן בְּרִיבוֹ ¹⁸ וּבֵא־רַעְיָהוּ
וּחִקְרוּ: ¹⁸ מְדִינִים יִשְׁבִּית הַגּוֹרֵל וּבֵין
עֲצוּמִים יִפְרִיד: ¹⁹ אַח נִפְשָׁע מְקָרִית־עֵז

הוֹת: ⁵ לַעֲג לָרֶשׁ חֲרָף עֲשֵׂהוּ שְׂמַח לְאִיד
לֹא יִנְקָה: ⁶ עֲטָרַת זְקֻנִים בְּנֵי בָנִים
וְתִפְאֶרֶת בָּנִים אָבוֹתָם: ⁷ לֹא־נְאוּה לְנָבֵל
שְׁפָת־יִתֵּר אַף כִּי־לְגַדִּיב שְׁפָת־
שֹׁקֵר: ⁸ אֲבֹן־חֶן הַשְּׂחָד בְּעֵינֵי בְעָלָיו אֶל־
כָּל־אִשָּׁר יִפְנֶה יִשְׁפִּיל: ⁹ מִכְּסֵּה־פֶשַׁע
מִבְּקֹשׁ אֶהְבֶּה וְשֹׁנֶה בְּדָבָר מִפְּרִיד
אֵלוֹף: ¹⁰ תַּחַת גְּעָרָה בְּמִבִּין מִהַכּוֹת כָּסִיל
מֵאָה: ¹¹ אֲדֹמְרֵי יִבְקֹשׁ־רַע וּמִלְּאָךְ אֲכֹזְרֵי
יִשְׁלַח־בוֹ: ¹² פָּגוֹשׁ דָּב שְׂכוֹל בְּאִישׁ וְאֶל־
כָּסִיל בְּאוֹלֵתוֹ: ¹³ מִשִּׁיב רָעָה תַּחַת טוֹבָה
לֹא־תִמְיֵשׁ תִּמְוֵשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ: ¹⁴ פּוֹטֵר מִיָּם
רֵאשִׁית מְדוֹן וּלְפָנֵי הַתְּגַלֵּעַ הָרִיב
נְטוּשׁ: ¹⁵ מִצְדִּיק רָשָׁע וּמְרִשִׁיעַ צְדִיק
תּוֹעֵבֶת יְהוָה גַּם־שִׁנְיָהֶם: ¹⁶ לְמַה־זֶּה מַחִיר
בֵּיד־כָּסִיל לְקִנּוֹת חֲכָמָה וְלִב־אֵין: ¹⁷ בְּכָל־
עַת אֶהֱב הָרַע וְאֶח לְצָרָה יוֹלֵד: ¹⁸ אָדָם
חֲסֵר־לֵב תּוֹקֵעַ כָּף עֵרֵב עֲרָבָה לְפָנֵי
רַעְיָהוּ: ¹⁹ אֶהֱב פֶּשַׁע אֶהֱב מִצָּה מִגְּבִיָּה
פִּתְחוֹ מִבְּקֹשׁ־שֹׁבֵר: ²⁰ עֲקֹשׁ־לֵב לֹא
יִמְצָא־טוֹב וְנִהְפָּךְ בְּלִשׁוֹנוֹ יִפּוֹל
בְּרַעְיָהוּ: ²¹ יֵלֵד כָּסִיל לְתוֹגָה לוֹ וְלֹא־יִשְׂמַח
אָבִי נָבֵל: ²² לֵב שְׂמַח יִיטֵב גָּהֶה וְרוּחַ
נִכְאָה תִּיבֹשׁ־גָרִם: ²³ שְׂחָד מַחִיק רָשָׁע
יִקַּח לְהִטּוֹת אֲרָחוֹת מִשְׁפָּט: ²⁴ אֶת־פְּגִי
מִבִּין חֲכָמָה וְעֵינֵי כָסִיל בְּקִצָּה־
אֲרָץ: ²⁵ כַּעַס לְאָבִיו בֵּן כָּסִיל וּמְמַר
לְיֹלְדָתוֹ: ²⁶ גַּם עֲנוּשׁ לְצְדִיק לֹא־טוֹב

וּנְפֹשׁ רַמְיָהּ תִרְעַב: ¹⁶ שֹׁמֵר מִצְוֹה שֹׁמֵר
נִפְשׁוֹ בַּזֶּה דְרָכָיו יִוְמַת יָמוֹת: ¹⁷ מְלוֹה יְהוָה
חֲזוֹן דָּל וּגְמָלוֹ יִשְׁלֶם-לוֹ: ¹⁸ יִסֵּר בִּנְיָן כִּי-
יֵשׁ תִּקְוָה וְאֶל-הַמִּיתוֹ אֶל-תִּשָּׂא
נַפְשׁוֹ: ¹⁹ גְּדֹל-חֲמָה נִשְׂא עֵנֶשׁ כִּי אִם-
תִּצְלִי וְעוֹד תּוֹסֵף: ²⁰ שָׁמַע עֲצָה וְקִבַּל
מוֹסֵר לְמַעַן תִּחַכֵּם בְּאַחֲרֵיתָהּ: ²¹ רַבּוֹת
מַחֲשָׁבוֹת בְּלִב-אִישׁ וְעֵצַת יְהוָה הִיא
תְּקוּם: ²² תִּאֲוֹת אָדָם חֲסָדוֹ וְטוֹב-רֶשׁ
מֵאִישׁ כְּזָב: ²³ יִרְאֵת יְהוָה לְחַיִּים וְשֹׁבַע
יִלִּין בַּל-יִפְקֹד רָע: ²⁴ טָמֹן עֲצָל יָדוֹ בַּצִּלְחַת
גַּם-אֶל-פִּיהוֹ לֹא יִשִּׁיבְנָה: ²⁵ לֶךְ תִּפְּהַ וּפְתֵי
יַעֲרֵם וְהוֹכִיחַ לְנַבּוֹן יָבִין דָּעַת: ²⁶ מִשְׁדָּד-
אָב יִבְרִיחַ אִם בֵּן מִבִּישׁ וּמַחְפִּיר: ²⁷ חֲדַל-
בְּנִי ^U לְשִׁמְעַ מוֹסֵר לְשִׁגּוֹת מֵאֲמַר־דָּעַת: ²
⁸ עַד בְּלִיעַל יִלִּין מִשְׁפָּט וּפִי רִשְׁעִים יִבְלַע-
אֹן: ²⁹ נִכּוֹנוּ לְלַצִּים שְׁפָטִים וּמַהֲלֵמוֹת לְגוֹ
כְּסִילִים:

20 לֶךְ הִיִּין ^U הִמָּה שְׂכָר וְכַל-שִׁגָּה בּוֹ לֹא
יַחֲכֵם: ² נִהַם כִּפְפִיר אֵימַת מְלָךְ מִתְעַבְּרוּ
חוֹטֵא נִפְשׁוֹ: ³ כְּבוֹד לְאִישׁ שֶׁבַת מְרִיב
וְכַל-אֹיִל יִתְגַּלֵּעַ: ⁴ מַחֲרָף עֲצָל לֹא-יַחֲרֹשׁ
יִשְׂאֵל וְשָׂאֵל בִּקְצִיר וְאֵין: ⁵ מִים עִמְקִים עֲצָה
בְּלִב-אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלָנָה: ⁶ רַב-אָדָם
יִקְרָא אִישׁ חֲסָדוֹ וְאִישׁ אֲמוּנִים מִי

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

וּמְדוּנִים וּמְדִינִים כְּבָרִיחַ אֲרָמוֹן: ²⁰ מִפְּרִי פִי-
אִישׁ תִּשְׁבַּע בְּטָנוֹ תְּבוֹאֵת שְׁפָתָיו
יִשְׁבַּע: ²¹ מוֹת וַחַיִּים בִּיד-לְשׁוֹן וְאֶהְבִּיהָ
יֹאכַל פְּרִיָּהּ: ²² מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב וַיִּפְקֵ
רְצוֹן מִיְהוָה: ²³ תַּחֲנוּנִים יִדְבַר-רֶשׁ וְעָשִׂיר
יַעֲנֶה עֲזוֹת: ²⁴ אִישׁ רָעִים לְהִתְרַעַע וַיֵּשׁ
אֶהֱבֵ דָבַק מֵאֵח:

19 טוֹב-רֶשׁ הוֹלֵךְ בְּתִמּוֹ מַעֲקֹשׁ שְׁפָתָיו
וְהוּא כְּסִיל: ² גַּם בְּלֹא-דַעַת נִפְשׁ לֹא-טוֹב
וְאֵין בְּרַגְלִים חוֹטֵא: ³ אֹנֶלֶת אָדָם תִּסְלַף
דְּרָכּוֹ וְעַל-יְהוָה יִזְעַף לְבוֹ: ⁴ הוֹן יִסִּיף רָעִים
רַבִּים וְדָל מֵרַעֵהוּ ^U יִפְרֹד: ⁵ עַד שְׁקָרִים לֹא
יִנְקָה וַיִּפִּיחַ כְּזָבִים לֹא יִמְלֹט: ⁶ רַבִּים יַחֲלוּ
פְּנֵי-נָדִיב וְכַל-הִרַע לְאִישׁ מִתָּן: ⁷ כָּל אַחֲי-
רֶשׁ שִׁנְאָהוּ אֵף כִּי מֵרַעֵהוּ רַחֲקוּ מִמֶּנּוּ
מִרְדֵּף אֲמָרִים ^U לֹא-לֹהֶמָּה: ⁸ קִנְיָה-לֵב אֶהֱבֵ
נִפְשׁוֹ שֹׁמֵר תְּבוּנָה לְמִצָּא-טוֹב: ⁹ עַד
שְׁקָרִים לֹא יִנְקָה וַיִּפִּיחַ כְּזָבִים יֹאבֵד: ¹⁰
לֹא-נֶאֱוָה לְכִסִּיל תִּעֲנוּג אֵף כִּי-לֶעֱבֹד
מִשַׁל בְּשָׂרִים: ¹¹ שְׂכָל אָדָם הָאָרֶץ אִפּוֹ
וְתִפְאֲרָתוֹ ^U עֵבֵר עַל-פֶּשַׁע: ¹² נִהַם כִּפְפִיר
זַעַף מְלָךְ וְכֹטֵל עַל-עֵשֶׁב רְצוֹנוֹ: ¹³ הוֹת
לְאָבִיו בֵּן כְּסִיל וְדָלָף טִרְדַּ מְדִינֵי
אִשָּׁה: ¹⁴ בֵּית וְהוֹן נִחַלַת אָבוֹת וּמִיְהוָה
אִשָּׁה מִשְׁכַּלַת: ¹⁵ עֲצָלָה תִּפְּלֵ תִרְדָּמָה

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

נְשַׁמַּת אָדָם חִפֵּשׁ כָּל־חֲדָרֵי־בֵטֶן: ²⁸ חֶסֶד
וְאַמֶּת יִצְרוּ־מֶלֶךְ וְסֶעֶד בַּחֶסֶד
כִּסְאוֹ: ²⁹ תִּפְאָרֶת בַּחוּרִים כַּחֵם וְהֶדֶר
זְקָנִים שִׁיבָה: ³⁰ חֲבֵרוֹת פָּצַע **תמריק** תִּמְרוֹק
בְּרַע וּמְכוֹת חֲדָרֵי־בֵטֶן:

21 פְּלִגְיָמִים לִב־מֶלֶךְ בִּיד־יְהוָה עַל־כָּל־

אֲשֶׁר יַחְפֹּץ יִטְנוּ: ² כָּל־דְּרֹךְ־אִישׁ יֵשֶׁר
בְּעֵינָיו וְתִכּוֹן לִבּוֹת יְהוָה: ³ עֲשֵׂה צְדָקָה
וּמִשְׁפָּט נִבְחָר לִיהוָה מִזִּבְחַ: ⁴ רוּם־עֵינַיִם
וּרְחִיב־לֵב נֹר רְשָׁעִים חֲטָאת: ⁵ מִחֲשָׁבוֹת
חֲרוּץ אֶדְ־לְמוֹתָר וְכָל־אֶץ אֶדְ־
לְמַחְסוֹר: ⁶ פֶּעַל אוֹצְרוֹת בְּלִשׁוֹן שֶׁקֶר הֶבֶל
נִדְף מִבְּקִשֵׁי־מָוֶת: ⁷ שִׁדְר־רְשָׁעִים יְגוּרִם כִּי
מֵאֲנוּ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט: ⁸ הִפְכֵּפֶךְ דֶּרֶךְ אִישׁ
וְזָר וְזָד יֵשֶׁר פָּעֵלוֹ: ⁹ טוֹב לְשֶׁבֶת עַל־פְּנֵת־
גַּג מֵאִשֶׁת מְדִינָיִם וּבֵית חֶבֶר: ¹⁰ נֶפֶשׁ רָשָׁע
אוֹתָה־רָע לֹא־יִחוּן בְּעֵינָיו רֵעֵהוּ: ¹¹ בַּעֲנֹשׁ־
לֵץ ^U יַחֲכִם־פִּתִּי וּבִהֲשִׁכִּיל לְחֻכְּם יִקַּח־
דַּעַת: ¹² מִשְׁכִּיל צְדִיק לְבֵית רָשָׁע מְסֹלֵף
רְשָׁעִים לָרַע: ¹³ אֵטֶם אָזְנוֹ מִזַּעֲקַת־דָּל גַּם־
הוּא יִקְרָא וְלֹא יַעֲנֶה: ¹⁴ מִתֵּן בְּסִתֵּר יִכְפֹּה־
אָף וְשִׁחַד בַּחֵק חֲמָה עֲזָה: ¹⁵ שְׂמִחָה
לְצְדִיק עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּמִחֲתָה לְפִעֲלֵי
אוֹן: ¹⁶ אָדָם תּוֹעֵה מְדַרְךְ הַשֶּׁבֶל בִּקְהַל
רְפָאִים יְנוּחַ: ¹⁷ אִישׁ מַחְסוֹר אֱהֵב שְׂמִחָה
אֱהֵב יִזְוֹשְׁמֹן לֹא יַעֲשִׂיר: ¹⁸ כִּפָּר לְצְדִיק

יִמְצָא: ⁷ מִתְהַלֵּךְ בְּתִמּוֹ צְדִיק אֲשֶׁרִי בְנוֹ
אֲחֵרָיו: ⁸ מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא־דָוִן מְזַרְה
בְּעֵינָיו כָּל־רַע: ⁹ מִי־יֵאֱמָר זִכִּיתִי לְבִי
טְהַרְתִּי מִחֲטָאתִי: ¹⁰ אָבֹן וְאָבֹן אֵיפָה
וְאֵיפָה תּוֹעֵבֶת יְהוָה גַּם־שְׁנֵיהֶם: ¹¹ גַּם
בְּמַעֲלָלָיו יִתְנַכֵּר־נֶעֱר אִם־זָד וְאִם־יֵשֶׁר
פָּעֵלוֹ: ¹² אֵזֶן שִׁמְעַת וְעֵינַי רֹאֵה יְהוָה עֲשֵׂה
גַם־שְׁנֵיהֶם: ¹³ אֶל־תִּאָּהֵב שִׁנְה פֶן־תּוֹרֵשׁ
פֶקֶח עֵינָיִךְ שִׁבַּע־לַחֵם: ¹⁴ רַע רַע יֵאֱמָר
הַקּוֹנֶה וְאִזֵּל לוֹ אִזֵּל יִתְהַלֵּל: ¹⁵ יֵשׁ זֶה־בִּי וְרַב־
פְּגִינִים וְכָלִי יִקָּר שְׂפִתֵי־דַעַת: ¹⁶ לְקַח־בְּגָדוֹ
כִּי־עָרַב זָר וּבִעַד **נכרים** נִכְרִיָּה
חִבְלָהוּ: ¹⁷ עָרַב לֹא־יֵשׁ לַחֵם שֶׁקֶר וְאַחֵר
יִמְלֹא־פִיהוּ חֲצָץ: ¹⁸ מִחֲשָׁבוֹת בַּעֲצָה תִכּוֹן
וּבִתְחִלּוֹת עֲשֵׂה מִלְחָמָה: ¹⁹ גּוֹלָה־סוֹד
הוֹלֵךְ רַכִּיל וּלְפִתָּה שְׂפִתָּיו לֹא
תִתְעָרַב: ²⁰ מִקְלָל אָבִיו וְאִמּוֹ יִדְעֵךְ גְּרוֹ
באישון בְּאִישׁוֹן חֲשָׁד: ²¹ נִחְלָה **מבחלת** מִבְּהִלַּת
בְּרֵאשִׁנָּה וְאַחֲרִיתָהּ לֹא תִבְרָךְ: ²² אֶל־
תֵּאֱמָר אֲשַׁלְמָה־רַע קוֹנֵה לִיהוָה וְיִשַׁע
לָךְ: ²³ תּוֹעֵבֶת יְהוָה אָבֹן וְאָבֹן וּמֵאֲזִנֵּי
מִרְמָה לֹא־טוֹב: ²⁴ מִיְהוָה ^{vnQ} מִצְעֵדֵי־גִבֹּר
וְאָדָם מֵה־יָבִין דֶּרֶכּוֹ: ²⁵ מוֹקֵשׁ אָדָם יִלַּע
קֹדֶשׁ וְאַחֵר נְדָרִים לְבַקֵּר: ²⁶ מְזַרְה רְשָׁעִים
מֶלֶךְ חָכֵם וְיֹשֵׁב עֲלֵיהֶם אוֹפֵן: ²⁷ גֵּר יְהוָה

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

n Marks an anomalous form.

v We read one or more vowels in L differently from BHS.

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

הוא יברך כי־נתן מלחמו לִדָּל: ¹⁰ גִּרְשׁ לֶץ
וַיֵּצֵא מִדּוֹן וַיִּשְׁבֹּת דִּין וְקִלּוֹן: ¹¹ אֵהָב ^{טהור-}
טְהַר־לֵב חֵן שְׁפָתָיו רַעְהוּ מִלֶּךְ: ¹² עֵינָי
יְהוּה נָצְרוּ דַעַת וַיִּסְלַף דְּבָרֵי בִגְד: ¹³ אָמַר
עָצֵל אָרִי בַחוּץ בַּתּוֹךְ רַחְבוֹת
אֲרָצָת: ¹⁴ שׁוֹחָה עֲמָקָה פִּי זְרוֹת זְעוּם
יְהוּה ^{יפול-} יִפֹּל־שָׁם: ¹⁵ אֲוֹלֵת קִשׁוּרָה בְּלֵב־
נָעַר שֶׁבֶט מוֹסֵר יֶרְחִיקָנָה מִמֶּנּוּ: ¹⁶ עֲשֵׂק
דָּל לְהֶרְבוֹת לוֹ נָתַן לְעֹשִׂיר אֲדָ־
לְמַחְסוֹר: ¹⁷ הֵט אֲזַנְךָ וּשְׁמַע דְּבָרֵי חֲכָמִים
וְלִבְךָ תִּשְׁמַע לְדַעְתִּי: ¹⁸ כִּי־נָעִים כִּי־
תִּשְׁמָרִם בְּבִטָּנְךָ יִכְנֹו יַחְדּוֹ עַל־
שְׁפָתֶיךָ: ¹⁹ לְהִיּוֹת בִּיהוּה מִבְּטָחֶךָ
הוֹדַעְתִּיךָ הַיּוֹם אֶפְי־אֶתָּה: ²⁰ הֲלֹא כְּתַבְתִּי
לְךָ ^{שלשום} שְׁלִישִׁים בְּמוֹעֲצַת
וְדַעַת: ²¹ לְהוֹדִיעֶךָ קִשְׁט־^c אֲמָרֵי אָמֶת
לְהָשִׁיב אֲמָרִים אָמֶת לְשַׁלְּחֶיךָ: ^פ
²² אֶל־תִּגְזַל־דָּל כִּי דַל־הוּא וְאֶל־תִּדְכָא עָנִי
בִּשְׁעָר: ²³ כִּי־יְהוּה יָרִיב רִיבִם וְקִבַּע אֶת־
קַבְעֵיהֶם נֶפֶשׁ: ²⁴ אֶל־תִּתְרַע אֶת־בַּעַל אֶף
וְאֶת־אִישׁ חַמּוֹת לֹא תָבוֹא: ²⁵ פֶּן־תִּאֲלַף
^{ארחתו} אֲרַחְתִּיו וְלִקְחַתָּ מוֹקֵשׁ
לְגַפְשֶׁךָ: ²⁶ אֶל־תִּהְיֶה בְּתַקְעֵי־כַף בְּעַרְבִים
מִשָּׂאוֹת: ²⁷ אִם־אִין־לְךָ לְשִׁלְּם לָמָּה יִקַּח
מִשְׁכָּבְךָ מִתַּחְתֶּיךָ: ²⁸ אֶל־תִּסַּג גְּבוּל עוֹלָם

רָשַׁע וְתַחַת יִשְׂרָיִם בּוֹגֵד: ¹⁹ טוֹב שְׁבַת
בְּאֶרֶץ־מִדְבָר מֵאֲשֶׁת ^{מדונים} מְדִינִים
וְכַעַס: ²⁰ אוֹצֵר נַחְמָד וְשִׁמּוֹן בְּנוֹה חֲכָם
וְכַסִּיל אָדָם יִבְלַעְנוּ: ²¹ רֹדֵף צְדָקָה וְחָסֵד
יִמָּצֵא חַיִּים צְדָקָה וְכָבוֹד: ²² עִיר גְּבָרִים
עָלָה חֲכָם וַיִּרְדַּע עַז מִבְּטָחָה: ²³ שֹׁמֵר פִּי
וּלְשׁוֹנוֹ שֹׁמֵר מִצְרוֹת נֶפְשׁוֹ: ²⁴ יָד יְהִיר לֶץ
שִׁמּוֹ עוֹשֶׂה בְּעֵבֶרֶת זְדוֹן: ²⁵ תַּאֲוֹת עָצֵל
תִּמְיִתְנֹו כִּי־מֵאֲנוּ יָדָיו לַעֲשׂוֹת: ²⁶ כֹּל־הַיּוֹם
הַתַּאֲוָה תַּאֲוָה וְצַדִּיק יִתֵּן וְלֹא
יִחְשָׁךְ: ²⁷ זֹבַח רָשָׁעִים תוֹעֵבָה אֶף כִּי־
בְזָמָה יִבְיָאֲנוּ: ²⁸ עַד־כְּזָבִים יֵאבֵד וְאִישׁ
שׁוֹמֵעַ לְנִצַּח יִדְבֹר: ²⁹ הֵעִז אִישׁ רָשַׁע
בְּפָנָיו וַיִּשָּׂר הוּא ^{יכין} יִבִּין ^{דרכיו} דְּרָכָו: ³⁰ אִין
חֲכָמָה וְאִין תְּבוּנָה וְאִין עֲצָה לְנַגֵּד יְהוּה: ^פ
³¹ סוֹס מוֹכֵן לַיּוֹם מִלְחָמָה וְלַיהוּה
הַתְּשׁוּעָה:

22 נִבְחַר שֵׁם מֵעֶשֶׂר רַב מִכֶּסֶף וּמִזָּהָב
חֵן טוֹב: ² עֲשִׂיר וָרֶשׁ נִפְגְּשׁוּ עֲשֵׂה כָלֶם
יְהוּה: ³ עָרוֹם רָאָה רָעָה וַיִּסְתַּר וַיִּסְתַּר
וּפְתִיִים עָבְרוּ וְנִנְעָשׂוּ: ⁴ עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאֵת
יְהוּה עֲשֵׂר וְכָבוֹד וְחַיִּים: ⁵ צָנִים פָּחִים
בְּדָרְךָ עֲקֹשׁ שׁוֹמֵר נֶפְשׁוֹ יִרְחַק
מֵהֶם: ⁶ חֲנֹךְ לְנָעַר עַל־פִּי דְרָכָו גַּם כִּי־יִזְקִין
לֹא־יִסוֹר מִמֶּנָּה: ⁷ עֲשִׂיר בְּרָשִׁים יִמְשׁוּל
וְעַבְד לֹה לְאִישׁ מְלוּה: ⁸ זוֹרַע עוֹלָה ^{יקצור-}
יִקְצֹר־אֵוֹן וְשֶׁבֶט עֲבָרְתוֹ יִכְלֶה: ⁹ טוֹב־עֵין

C We read one or more accents in L differently from BHQ.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

אֲסִיבִירָאֲתִיהוֹהַ כָּל־הַיּוֹם: ¹⁸ כִּי אֲסִי־שׁ
אֲחֲרִית וְתִקְוֹתָהּ לֹא תִכְרַת: ¹⁹ שְׁמַע־אֶתְהָ
בְּנֵי וְחָכְם וְאֲשֶׁר בְּדַרְךְ לִבָּהּ: ²⁰ אֶל־תְּהִי
בְּסִבְאֵי־יָיִן בְּזִלְלֵי בֶשֶׂר לְמוֹ: ²¹ כִּי־סִבָּא
וְזוּלִל יִוְרֶשׁ וְקָרְעִים תִּלְבִּישׁ נֹמֵה: ²² שְׁמַע
לְאָבִיךָ זֶה יִלְדָּךְ וְאֶל־תִּבּוֹז כִּי־זִקְנָה
אִמָּךְ: ²³ אֲמַת קָנָה וְאֶל־תִּמְכַר חֲכָמָה
וּמוֹסֵר וּבִינָה: ²⁴ גֹּל גִּיל יְגֹל יְגִיל אָבִי צְדִיק
יֹלֵד וְיֹלֵד חָכָם וְיִשְׁמַח־יִשְׁמַח־בוֹ: ²⁵ יִשְׁמַח־
אָבִיךָ וְאִמָּךְ וְתִגַּל יֹלְדֹתָהּ: ²⁶ תִּנְהַג־בְּנֵי לִבָּהּ
לִי וְעֵינֶיךָ דְרָכֵי תִרְצֶנָה: ²⁷ כִּי־שׁוֹתָהּ
עֲמָקָה זֹנָה וּבְאָר צָרָה נִכְרִיָה: ²⁸ אֶף־הִיא
כַּחֲתָף תִּאָרֵב וּבוֹגְדִים בְּאָדָם תֹּסֹף: ²⁹ לְמִי
אוֹי לְמִי אָבוֹי לְמִי מְדוּנִים מְדִינִים לְמִי שִׁיחַ
לְמִי פְצָעִים חֲנָם לְמִי חֲכָלֹת
עֵינִים: ³⁰ לְמֵאֲחֵרִים עַל־הֵיזֵן לְבָאִים לְחַקֵּר
מִמֶּסֶד: ³¹ אֶל־תִּרְא יָיִן כִּי יִתְאָדָם כִּי־יִתֵּן
בְּכִיס ^{בְּכֹס} עֵינוֹ יִתְהַלֵּךְ
בְּמִישְׁרִים: ³² אֲחֲרִיתוֹ כִּנְחָשׁ יִשָּׁךְ וּכְצַפְעֻנִי
יִפְרֹשׁ: ³³ עֵינֶיךָ יִרְאוּ זָרוֹת וְלִבָּהּ יִדְבֵר
תִּהְיֶה פְכוֹת: ³⁴ וְהִיִּת כְּשֹׁכֵב בְּלִבָּיִם וּכְשֹׁכֵב
בְּרֹאשׁ חֲבֵל: ³⁵ הַכּוֹנֵי בַל־חֲלִיתִי הִלְמוּנִי
בַל־יִדְעֵתִי מְתִי אֶקִּיץ אוֹסִיף אֲבַקֶּשׁנוּ
עוֹד:

24 אֶל־תִּקְנֵא בְּאֲנָשֵׁי רָעָה וְאֶל־תִּתְאֹ

אֲשֶׁר עָשׂוּ אָבוֹתֶיךָ: ²⁹ חֲזִיתָ אִישׁ מְהִיר
בְּמֵלֶאכֶתוֹ לְפָנֵי־מְלָכִים יִתְיַצֵּב בַּל־יִתְיַצֵּב
לְפָנֵי חֲשָׁפִים: פ

23 כִּי־תִשָּׁב לְלַחֹם אֶת־מוֹשֵׁל בֵּין תָּבִין
אֶת־אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ: ² וְשִׁמְתָּ שִׁכִּין בְּלַעַךְ אִם־
בְּעַל נֶפֶשׁ אֶתְהָ: ³ אֶל־תִּתְאֹ ^q
לְמִטְעַמֹּתָיו וְהוּא לְחָם כְּזָבִים: ⁴ אֶל־תִּיגַע
לְהַעֲשִׂיר מִבִּינְתָךְ חֲדָל: ⁵ הַתְּעוֹף הַתְּעוֹף
עֵינֶיךָ בּוֹ וְאִינְנוּ כִּי עָשָׂה יַעֲשֶׂה־לוֹ כְּנַפִּים
כְּנֶשֶׁר וְעֵיף יְעוֹף הַשָּׁמַיִם: פ
⁶ אֶל־תִּלְחַם אֶת־לְחָם רַע עֵין וְאֶל־תִּתְאֹ
תִתְאֹ לְמִטְעַמֹּתָיו: ⁷ כִּי כְמוֹ־שָׁעַר בְּנֶפֶשׁוֹ
כִּן־הוּא אֹכֵל וְשִׁתָּה יֹאמֵר לָךְ וְלִבּוֹ בַל־
עֲמֹד: ⁸ פִּתְחֵךְ־אֲכַלֶּתָּ תִקְיֵאָנָה וְשַׁחֲתָ דְבַרְיָךְ
הַנְּעִימִים: ⁹ בְּאֲזִנֵי כֶסֶל אֶל־תִּדְבֵר כִּי־יִבּוֹז
לְשִׁכְלֵךְ מְלִיךָ: ¹⁰ אֶל־תִּסַּג גְּבוּל עוֹלָם
וּבְשִׁדֵי יְתוּמִים אֶל־תִּבְא: ¹¹ כִּי־גֹאֲלָם חֲזַק
הוּא־יָרִיב אֶת־רִיבֶם אֶתְךָ: ¹² הִבִּיאָה
לְמוֹסֵר לִבָּהּ וְאֲזַנָּךְ לְאִמְרֵי־דַעַת: ¹³ אֶל־
תִּמְנַע מִנְעַר מוֹסֵר כִּי־תִכְנֹן בְּשִׁבְטֵי לֹא
יָמוּת: ¹⁴ אֶתְהָ בְּשִׁבְטֵי תִכְנֹן וְנִפְשׁוֹ מִשְׁאוּל
תִּצְלִל: ¹⁵ בְּנֵי אִם־חָכָם לִבָּהּ יִשְׁמַח לְבִי גַם־
אֲנִי: ¹⁶ וְתִעֲלֶזְנָה כְּלִיּוֹתִי בְּדַבֵּר שְׁפֹתֶיךָ
מִישְׁרִים: ¹⁷ אֶל־יִקְנֵא לִבָּהּ בַּחֲטָאִים כִּי

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

q We have abandoned or added a ketib/qere relative to BHS. In doing this we agree with L against BHS.

⁸ פֶּן־יִרְאֶה יְהוָה וְרַע בְּעֵינָיו וְהָשִׁיב מֵעֲלוֹ
אָפוֹ: ¹⁹ אֶל־תִּתְחַר בַּמַּרְעִים אֶל־תִּקְנֵה
בְּרָשָׁעִים: ²⁰ כִּי לֹא־תִהְיֶה אַחֲרֵית לְרַע נֶר
רָשָׁעִים יִדְעֶךָ: ²¹ יִרְאֶתְיָהוּהָ בְּנֵי וּמְלֹךְ
עַם־שׁוֹנִים אֶל־תִּתְעַרֵּב: ²² כִּי־פִתְאֹם יָקוּם
אִידָם וּפִיד שְׁנֵיהֶם מִי יוֹדֵעַ: ²³ גַּם־
אֵלֶּה לְחַכְמִים הַפְּרֹפְנִים בְּמִשְׁפָּט בַּל־
טוֹב: ²⁴ אָמַר לְרָשָׁע צְדִיק אֶתָּה יִקְבְּהוּ
עַמִּים יִזְעַמוּהוּ לְאֲמִים: ²⁵ וְלִמּוֹכִיחִים יִנָּעַם
וְעֲלִיָּהֶם תָּבוֹא בְּרַכַּת־טוֹב: ²⁶ שְׁפָתַיִם יִשָּׁק
מְשִׁיב דְּבָרִים נֹכְחִים: ²⁷ הֵכֵן בַּחוּץ
מִלֵּאכְתָּךְ וְעִתְדָה בְּשָׂדֶה לְךָ אַחֲרַי וּבְנֵיתָ
בֵּיתְךָ: ^פ

²⁸ אֶל־תִּהְיֶי עַד־חָנָם בְּרַעַךְ וְהִפְתִּיתָ
בְּשִׁפְתֶיךָ: ²⁹ אֶל־תֹּאמַר כִּי־אֲשֶׁר עָשָׂה־לִּי כֵּן
אֲעֲשֶׂה־לוֹ אֲשִׁיב אֲשִׁיב לְאִישׁ כִּפְעָלוֹ: ³⁰ עַל־
שָׂדֶה אִישׁ־עֲצֹל עֲבַרְתִּי וְעַל־כַּרְם אָדָם
חֲסַר־לֵב: ³¹ וְהִנֵּה עָלָה כָּלֹ קִמְשָׁנִים כָּסוּ
פָּנָיו חֲרָלִים וְגִדְרֵי אֲבָנָיו נִהְרָסָה: ³² וְאֶחָזָה
אֲנֹכִי אֲשִׁית לְבִי רְאִיתִי לְקַחְתִּי
מוֹסֵר: ³³ מֵעַט שָׁנוֹת מֵעַט תְּגוּמוֹת מֵעַט
חֶבֶק יָדַיִם לִשְׁכַּב: ³⁴ וּבֹא־מִתְהַלֵּךְ רִישׁךָ
וּמִחֲסָרֶיךָ כְּאִישׁ מִגֵּן: ^פ

25 גַּם־אֵלֶּה מְשָׁלִי שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר הֶעֱתִיקוּ
אֲנָשֵׁי חֲזָקִיָּה מִלֶּךְ־יְהוּדָה: ² כְּבַד אֱלֹהִים
הִסְתַּר דְּבָר וּכְבַד מְלָכִים חָקַר
דְּבָר: ³ שְׁמִים לָרוּם וְאַרְצָן לְעֹמֵק וְלֵב

תִּתְאָזוּ לְהִיּוֹת אֲתֶם: ² כִּי־שָׂדֶךָ ^c יִהְיֶה לְבָם
וְעָמַל שְׁפָתֵיהֶם תִּדְבַּרְנָה: ³ בְּחַכְמָה יִבְנֶה
בַּיִת וּבִתְבוּנָה יִתְכַוֵּן: ⁴ וּבִדְעַת חֲדָרִים
יִמְלֹאוּ כָּל־הוֹן יָקָר וְנָעִים: ⁵ גְּבַר־חָכָם בְּעוֹז
וְאִישׁ־דַּעַת מֵאֲמֵן־כַּח: ⁶ כִּי בִתְחִבְלוֹת
תַּעֲשֶׂה־לְךָ מִלְחָמָה וּתְשׁוּעָה בְּרַב
יֹעֵץ: ⁷ רָאמוֹת לְאֹוִל חֲכָמוֹת בְּשַׁעַר לֹא
יִפְתַּח־פִּיהוּ: ⁸ מִחֲשָׁב לְהִרְעֵ לוֹ בַּעַל־
מְזֻמוֹת יִקְרָאוּ: ⁹ זְמַת אֹוֹלֹת חֲטָאת
וְתוֹעֵבֹת לְאָדָם לֵץ: ¹⁰ הַתְּרַפִּיתָ בְּיוֹם צָרָה
צַר כְּחֹכְהָ: ¹¹ הֵצֵל לְקַחִים לְמָוֹת וּמָטִים
לְהִרְגֵ אִם־תִּחְשׁוּךָ: ¹² כִּי־תֹאמַר הֵן לֹא־
יִדְעֵנוּ זֶה הִלֵּאתִכֶּן לְבוֹת הוּא־יָבִין וְנִצַּר
נִפְשֶׁךָ הוּא יִדַּע וְהָשִׁיב לְאָדָם
כִּפְעָלוֹ: ¹³ אֲכַל־בְּנֵי דָבַשׁ כִּי־טוֹב וְנִפְתַּת
מִתּוֹק עַל־חֶכְדֶּךָ: ¹⁴ כֵּן דַּעַת חֲכָמָה לְנִפְשֶׁךָ
אִם־מִצָּאתָ וְיֵשׁ אַחֲרֵית וְתִקְוֹתֶךָ לֹא
תִכְרַת: ^פ

¹⁵ אֶל־תִּתְאָרֵב רָשָׁע לְנֹוֹה צְדִיק אֶל־תִּשְׁדָּד
רַבְצוּ: ¹⁶ ^{pQ} כִּי שֶׁבַע יְפוֹל צְדִיק וְקָם
וּרְשָׁעִים יִפְשְׁלוּ בְּרַעָה: ¹⁷ בְּנִפְל ^{אויבד}
¹ ^y אוֹיְבֶךָ אֶל־תִּשְׁמַח וּבְכַשְׁלוֹ אֶל־יִגַּל לְבָדֶךָ: ¹

C We read one or more accents in L differently from BHQ.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

p We read punctuation in L differently from BHS.

y Yathir readings in L which we have designated as Qeres when both Dothan and BHS list a Qere.

סֹתֵר: ²⁴טוֹב שֶׁבֶת עַל-פְּנֵי-תֵגֶג מֵאֲשֶׁת
 מְדוּנִים ²⁵מִדְיָנִים וּבֵית חֶבֶר: מִיָּם קָרִים עַל-
 נֶפֶשׁ עֵיפָה וְשִׁמוּעָה טוֹבָה מֵאֲרָץ
 מֶרְחָק: ²⁶מֵעֵין נִרְפֵּשׁ וּמְקוֹר מְשַׁחַת צְדִיק
 מֵט לִפְנֵי-רִשָּׁע: ²⁷אֲכַל דְּבַשׁ הַרְבוֹת לֹא-
 טוֹב וְחֶקֶר כְּבֹדִים כְּבוֹד: ²⁸עֵיר פְּרוּצָה אֵין
 חוֹמָה אִישׁ אֲשֶׁר אֵין מֵעָצָר לְרוּחוֹ:

26 כִּשְׁלֹג בְּקִיץ וּכְמֶטֶר בְּקִצִּיר כֵּן לֹא-
 נִאֻוָּה לְכֶסֶל כְּבוֹד: ²כַּפְּזוֹר לָנוּד בְּדָרוֹר
 לְעוֹף כֵּן קִלְלַת חֲנָם לֹא לֹו תְּבֹא: ³שׁוֹט
 לְסוֹס מִתֵּג לְחִמּוֹר וְשִׁבֵט לָגוֹ
 כְּסִילִים: ⁴אֶל-תֵּעַן כְּסִיל כְּאוֹלְתוֹ פֶּן-
 תִּשְׁוֶה-לוֹ גַּם-אֶתָּה: ⁵עֲנֵה כְּסִיל כְּאוֹלְתוֹ
 פֶּן-יִהְיֶה חֶכֶם בְּעֵינָיו: ⁶מִקְצָה רִגְלִים חֶמֶס
 שֶׁתָּה שִׁלַּח דְּבָרִים בְּיַד-כְּסִיל: ⁷דְּלוֹ
 שְׁקִים מִפֶּסֶח וּמִשָּׁל בְּפִי כְּסִילִים: ⁸כַּצְּרוֹר
 אָבֵן בְּמִרְגָּמָה כֵּן-נֹתֵן לְכֶסֶל כְּבוֹד: ⁹חוֹחַ
 עָלָה בְּיַד-שְׂכוֹר וּמִשָּׁל בְּפִי כְּסִילִים: ¹⁰רֵב
 מְחוֹלֵל-כָּל וְשֹׁכֵר כְּסִיל וְשֹׁכֵר
 עֲבָרִים: ¹¹כְּכֹלֵב שָׁב עַל-קֶאֱוֹ כְּסִיל שׁוֹנֶה
 בְּאוֹלְתוֹ: ¹²רֵאִיתָ אִישׁ חֶכֶם בְּעֵינָיו תִּקְוָה
 לְכֶסֶל מִמֶּנּוּ: ¹³אָמַר עֲצֵל שֶׁחַל בְּדָרְךָ
 אָרִי בֵּין הַרְחֻבוֹת: ¹⁴הִדְלַת תִּסּוֹב עַל-
 צִירָה וְעֲצֵל עַל-מִטָּתוֹ: ¹⁵טָמֵן עֲצֵל יָדוֹ
 בְּצִלְחַת גִּלְעָה לְהַשִּׁיבָה אֶל-פִּיו: ¹⁶חֶכֶם
 עֲצֵל בְּעֵינָיו מִשְׁבַּעָה מְשִׁיבֵי
 טַעַם: ¹⁷מְחִזִּיק בְּאֲזֵנֵי-כֹלֵב עֵבֵר מִתְעַבֵּר

מְלָכִים אֵין חֶקֶר: ⁴הִגּוֹ סִיגִים מִכֶּסֶף וַיֵּצֵא
 לְצַרְף כְּלִי: ⁵הִגּוֹ רִשָּׁע לִפְנֵי-מֶלֶךְ וַיִּבּוֹן
 בַּצֶּדֶק כְּסֹאוֹ: ⁶אֶל-תִּתְהַדֵּר לִפְנֵי-מֶלֶךְ
 וּבְמִקּוֹם גְּדֹלִים אֶל-תִּעַמַד: ⁷כִּי טוֹב אָמַר-
 לֵךְ עֲלֵה הִנֵּה מֵהַשְּׁפִילָךְ לִפְנֵי נָדִיב אֲשֶׁר
 רָאוּ עֵינָיֶךָ: ⁸אֶל-תִּצַּא לְרֵב מִהֵר פֶּן מֵה-
 תִּעֲשֶׂה בְּאַחֲרִיתָהּ בְּהַכְלִים אֶתְךָ
 רַעַךְ: ⁹רִיבֶךָ רִיב אֶת-רַעַךְ וְסוֹד אַחֵר אֶל-
 תִּגְלֵ: ¹⁰פֶּן-יִחְסְדֶךָ שִׁמְעַ וְדַבְּתָךְ לֹא
 תִּשׁוּב: ¹¹תִּפּוּחֵי זֶהָב בְּמִשְׁכִּיּוֹת כֶּסֶף דְּבַר
 דְּבַר עַל-אִפְנָיו: ¹²נָזֵם זֶהָב וְחִלִּי-כֶתֶם
 מוֹכִיחַ חֶכֶם עַל-אֵזֶן שִׁמְעַת: ¹³כַּצִּנֹּת-שִׁלֹּג
 בְּיוֹם קִצִּיר צִיר נֶאֱמָן לְשִׁלְחָיו וְנֶפֶשׁ אֲדָנָיו
 יָשִׁיב: פ

¹⁴נְשִׂאִים וְרוּחַ וְגֶשֶׁם אֵין אִישׁ מִתְהַלֵּל
 בְּמִתְת־שְׁקָר: ¹⁵בְּאֲרֶךְ אַפִּים יִפְתָּה קִצִּין
 וְלִשׁוֹן רַפָּה תִשְׁבֵּר-גְּרָם: ¹⁶דְּבַשׁ מִצֵּאתָ
 אֲכַל דִּינָךְ פֶּן-תִּשְׁבַּעְנֵנוּ וְהִקְאֵתוֹ: ¹⁷הִקְרַ
 רִגְלֶךָ מִבֵּית רַעַךְ פֶּן-יִשְׁבַּעְךָ
 וּשְׂנֵאָךְ: ¹⁸מִפִּיךָ וְחָרֵב וְחֵץ שָׁנוֹן אִישׁ עֲנֵה
 בְּרַעְיוֹ עַד שְׁקָר: ¹⁹שֵׁן רַעַה וְרִגְלֵ מוֹעֲדַת
 מִבְּטָח בּוֹגֵד בְּיוֹם צָרָה: ²⁰מִעֵדָה בְּגֵד
 בְּיוֹם קָרָה חֶמֶץ עַל-נֶתֶר וְשָׂר בְּשָׂרִים עַל
 לְבָרֶע: פ

²¹אִם-רַעֲב שְׂנֵאָךְ הֵאֲכִלְהוּ לֶחֶם וְאִם-
 צָמָא הִשְׁקִיְהוּ מַיִם: ²²כִּי גִחְלִים אֶתָּה
 חֲתָה עַל-רֵאשׁוֹ וַיְהִי וַיִּשְׁלַם-לְךָ: ²³רוּחַ
 צָפוֹן תִּחְוֹלֵל גֶּשֶׁם וּפְגִים נִזְעָמִים לְשׁוֹן

פָּצְעֵי אוֹהֵב וְנִעְתָּרוֹת נְשִׁיקוֹת
 שׁוֹנֵא: ⁷ נֶפֶשׁ שְׂבֵעָה תְּבוּס נֶפֶת וְנֶפֶשׁ
 רַעְבָּה כָּל־מֵר מֵתוֹק: ⁸ כְּצִפּוֹר נוֹדַדְתָּ מִן־
 קִנְיָה בֶן־אִישׁ נוֹדַד מִמְּקוֹמוֹ: ⁹ שְׁמֹן וּקְטֹרֶת
 יִשְׁמַח־לֵב וּמִתֵּק רַעְהוּ מִעֲצַת־
 נֶפֶשׁ: ¹⁰ רַעַף ^c וְרַעַף אָבִיךָ אֶל־תִּעֲזֹב
 וּבֵית אָחִיךָ אֶל־תְּבוֹא בְיוֹם אֵידֶךָ טוֹב שְׂכָן
 קָרוֹב מֵאֵח רַחֹק: ¹¹ חֲכָם בְּנֵי וְשִׂמַח לְבִי
 וְאֲשִׁיבָה חֲרָפִי דָבָר: ¹² עָרוֹם רָאָה רַעְהוּ
 נִסְתָּר פְּתָאִים עָבְרוּ נִעְנְשׁוּ: ¹³ קַח־בְּגָדוֹ
 כִּי־עָרַב זֶר וּבַעַד נִכְרִיָּה תְּבַלְהוּ: ¹⁴ מְבָרָךְ
 רַעְהוּ בְּקוֹל גְּדוֹל בַּבֶּקֶר הַשְּׂפִים קִלְלָה
 תִּחְשָׁב לוֹ: ¹⁵ דֶּלֶף טוֹרַד בְּיוֹם סִגְרִיר
 וְאִשֶׁת ^{מדונים} מְדִינִים נִשְׁתָּוָה: ¹⁶ צַפְנִיָּה צָפֹן־
 רוּחַ וְשִׁמֹן יְמִינוֹ יִקְרָא: ¹⁷ בְּרִזָּל בְּבִרְזָל
 יַחַד וְאִישׁ יַחַד פְּנִי־רַעְהוּ: ¹⁸ נִצֵּר תֵּאָנָה
 יֹאכַל פְּרִיָּה וְשִׁמֵּר אֲדָנָיו יִכְבֹּד: ¹⁹ כַּמִּים
 הַפְּגִים לַפְּגִים כֵּן לִב־הָאָדָם
 לְאָדָם: ²⁰ שְׂאוֹל וְאִבְדָּה וְאִבְדוֹ לֹא תִשְׁבַּעְנָה
 וְעֵינֵי הָאָדָם לֹא תִשְׁבַּעְנָה: ²¹ מִצָּרָף לִכְסֵף
 וְכוֹר לְזָהָב וְאִישׁ לְפִי מִהֲלָלוֹ: ²² אִם
 תִּכְתּוֹשׁ־אֶת־הָאֵוִיל בַּמִּכְתֵּשׁ בְּתוֹךְ
 הָרִיפּוֹת בַּעֲלֵי לֹא־תִסּוֹר מֵעֲלִיו אֲוִלְתּוֹ: פ
²³ יָדַע תִּדַע פְּנֵי צֹאנֶךָ שִׁית לְבָךָ
 לְעֹדְרִים: ²⁴ כִּי לֹא לְעוֹלָם חֶסֶן וְאִם־גֹּזֵר

C We read one or more accents in L differently from BHQ.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

עַל־רִיב לֹא־לוֹ: ¹⁸ כַּמִּתְלַהֲלֵה הִיָּרָה זְקִים
 חֲצִים וּמּוֹת: ¹⁹ בֶן־אִישׁ רָמָה אֶת־רַעְהוּ
 וְאָמַר הֲלֹא־מִשְׁחָק אָנִי: ²⁰ בְּאָפֶס עֵצִים
 תִּכְבֶּה־אֵשׁ וּבְאִין נִרְגָן יִשְׁתַּק
 מְדוֹן: ²¹ פָּחַם לְגַחְלִים וְעֵצִים לְאֵשׁ וְאִישׁ
^{מדונים} מְדִינִים לְחִרְחַר־רִיב: פ
²² דְּבָרֵי נִרְגָן כַּמִּתְלַהֲמִים וְהֵם יִרְדוּ חֲדָרֵי־
 בָּטָן: ²³ כֶּסֶף סִיגִים מִצָּפָה עַל־חֶרֶשׁ
 שְׁפָתַיִם דְּלָקִים וְלִב־רַע: ²⁴ בִּשְׁפָתוֹ
 יִנְכַר שׁוֹנֵא וּבִקְרָבוֹ יִשִׁית מִרְמָה: ²⁵ כִּי־
 יִחַנֵּן קוֹלוֹ ^c אֶל־תֵּאֱמַן־בוֹ כִּי שְׂבַע תּוֹעֵבוֹת
 בְּלִבּוֹ: ²⁶ תִּכְפֹּסָה שְׁנֵאָה בְּמִשְׁאוֹן תִּגְלָה
 רַעְתּוֹ בְּקֶהֶל: ²⁷ כְּרֵה־שַׁחַת בָּהּ יִפֹּל וְגִלְל
 אָבִן אֵלָיו תִּשׁוּב: ²⁸ לְשׁוֹן־שֶׁקֶר יִשְׁנֵא דָכִיו
 וְפֶה חֲלָק יַעֲשֶׂה מִדְּחָה:

27 אֶל־תִּתְהַלֵּל בְּיוֹם מָחָר כִּי לֹא־תִדַע
 מַה־יֵּלֵד יוֹם: ² יִהְלֶלְךָ זֶר וְלֹא־פִיךָ נִכְרִי
 וְאֶל־שְׁפָתֶיךָ: ³ כְּבֹד־אָבִן וְנֹטֵל הַחוּל וְכַעַס
 אֵוִיל כְּבֹד מִשְׁנִיָּהֶם: ⁴ אִכְזָרִיוֹת חֲמָה
 וְשֹׁטֵף אָף וּמִי יַעֲמֵד לְפָנָי קִנְיָה: ⁵ טוֹבָה ^c
 תּוֹכַחַת מְגִלָּה מֵאֶהָבָה מִסְתָּרֶת: ⁶ נְאֻמָּנִים

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

¹⁷ אָדָם עֵשֶׁק בְּדָם-נַפְשׁ^{cQ} עַד-בּוֹר יָנוֹס
 אֶל-יְתֵמְכוֹבוֹ:¹⁸ הוֹלֵךְ תָּמִים יוֹשֵׁעַ וְנִגְעַשׁ
 דְּרָכִים יִפּוֹל בְּאַחַת:¹⁹ עֵבֶד אֲדַמְתּוּ
 יִשְׁבַּע-לֶחֶם וּמְרִדָּף רָקִים יִשְׁבַּע-
 רִישׁ:²⁰ אִישׁ אַמוּנוֹת רַב-בְּרָכוֹת וְאָץ
 לְהַעֲשִׂיר לֹא יִנְקָה:²¹ הַפֶּר-פָּנִים לֹא-טוֹב
 וְעַל-פֶּת-לֶחֶם יִפְשַׁע-גָּבֵר:²² גִּבְהָל לְהוֹן
 אִישׁ רַע עֵץ וְלֹא-יֵדַע כִּי-חֶסֶר
 יִבְאֵנוּ:²³ מוֹכִיחַ אָדָם אַחֲרֵי חוֹן יִמְצָא
 מִמַּחְלִיק לְשׁוֹן:²⁴ גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וְאָמַר
 אֵין-פֶּשַׁע חֶבֶר הוּא לְאִישׁ
 מִשְׁחִית:²⁵ רַחֲב-נַפְשׁ יִגְרָה מְדוֹן וּבוֹטַח
 עַל-יְהוָה יִדְשָׁן:²⁶ בוֹטַח בְּלִבּוֹ הוּא כֶסֶל
 וְהוֹלֵךְ בְּחֶכְמָה הוּא יִמְלֹט:²⁷ נוֹתֵן לְרֵשׁ
 אֵין מַחְסוֹר וּמַעֲלִים עֵינָיו רַב-
 מְאֲרוֹת:²⁸ בְּקוֹם רְשָׁעִים יִסְתַּר אָדָם
 וּבְאֲבָדָם יִרְבוּ צְדִיקִים:

29 אִישׁ תּוֹכְחוֹת מִקְשָׁה-עֶרְף פֶּתַע
 יִשְׁבֵּר וְאֵין מִרְפָּא:² בְּרַבּוֹת צְדִיקִים יִשְׂמַח
 הָעָם וּבְמִשַׁל רֶשַׁע יֶאֱנַח עָם:³ אִישׁ-אֱהָב
 חֶכְמָה יִשְׂמַח אָבִיו וְרַעְהָ זֹנוֹת יֶאֱבֹד-
 הוֹן:⁴ מְלֹךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ וְאִישׁ
 תְּרוֹמוֹת יִהְרַסְנָה:⁵ גָּבֵר מַחְלִיק עַל-רַעְהוֹ
 רֶשֶׁת פּוֹרֵשׁ עַל-פְּעַמָּיו:⁶ בְּפֶשַׁע אִישׁ רַע

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

לְדוֹר ^{דוֹר} וְדוֹר:²⁵ גְּלָה חֲצִיר וּנְרָאָה-דָּשָׂא
 וְנֶאֱסַפּוּ עֲשָׂבוֹת הָרִים:²⁶ כְּבָשִׂים לְלִבּוֹשָׁךְ
 וּמַחִיר שָׂדֵה עֲתוּדִים:²⁷ וְדִי חֵלֶב עֲזִים
 לְלַחֲמָךְ לְלֶחֶם בֵּיתְךָ וְחַיִּים לְנַעֲרוֹתֶיךָ:

28 נָסוּ וְאֵין-רִדָּף רָשָׁע וְצְדִיקִים כְּכַפִּיר
 יִבְטַח:² בְּפֶשַׁע אֶרֶץ רַבִּים שָׁרִיָּה וּבְאָדָם
 מִבֵּין יֵדַע כֵּן יֶאֱרִיךְ:³ גָּבֵר רֵשׁ וְעֵשֶׁק דְּלִים
 מָטַר סַחַף וְאֵין לֶחֶם:⁴ עֲזִבֵי תוֹרָה יִהְלִלוּ
 רֶשַׁע וְשִׁמְרֵי תוֹרָה יִתְגָּרוּ בָּם:⁵
⁵ אֲנִשִּׁי-רַע לֹא-יִבְיֵנוּ מִשְׁפָּט וּמִבְקָשֵׁי יְהוָה
 יִבְיֵנוּ כֹל:⁶ טוֹב-רֵשׁ הוֹלֵךְ בְּתַמּוֹ מִעֲקָשׁ
 דְּרָכִים וְהוּא עֲשִׂיר:⁷ נוֹצֵר תוֹרָה בֵּן מִבֵּין
 וְרַעְהָ זוֹלְלִים יְכַלִּים אָבִיו:⁸ מְרַבָּה הוֹנוֹ
 בְּנִשְׂךָ ^{ובתרבית} וְתִרְבִּית ^{לחונן} לְחוֹנֵן דְּלִים
 יִקְבָּצֵנוּ:⁹ מְסִיר אֲזוֹנוֹ מִשְׁמַע תוֹרָה גַם-
 תִּפְלֹתוֹ תוֹעֵבָה:¹⁰ מִשְׁגָּה יִשְׂרִים בְּדַרְךְ
 רַע בְּשַׁחוֹתוֹ הוּא-יִפּוֹל וְתַמִּימִים יִנְחַלוּ-
 טוֹב:¹¹ חֶכֶם בְּעֵינָיו אִישׁ עֲשִׂיר וְדַל מִבֵּין
 יִחְקֶרְנוּ:¹² בַּעֲלֵץ צְדִיקִים רַבָּה תִּפְאָרֶת
 וּבְקוֹם רְשָׁעִים יִחְפֹּשׂ אָדָם:¹³ מְכַסֶּה
 פֶּשַׁעַיו לֹא יִצְלִיחַ וּמוֹדָה וְעִזָּב
 יִרְחַם:¹⁴ אֲשֶׁרִי אָדָם מִפְּחַד תָּמִיד וּמִקְשָׁה
 לִבּוֹ יִפּוֹל בְּרַעְהָ:¹⁵ אֲרִי-נָהֵם וְדָב שׁוֹקֵק
 מִשַׁל רֶשַׁע עַל עַם-דָּל:¹⁶ נִגִּיד חֶסֶר
 תְּבוּנוֹת וְרַב מַעֲשִׂקוֹת ^{שנאי} שְׂנֵא ^{בצע}
 יֶאֱרִיךְ יָמִים: פ

30 דְּבָרֵי אֲגוּר בְּנִי־קַהּ הַמִּשָּׂא נָאֵם
הַגִּבֹּר לְאִיתִיאל לְאִיתִיאל וְאָכַל: ² כִּי בֵּעַר
אֲנֹכִי מֵאִישׁ וְלֹא־בִינַת אָדָם לִי: ³ וְלֹא־
לְמִדְתִּי חֲכָמָה וְדַעַת קְדוּשִׁים אֲדַע: ⁴ מִי
עָלָה־שָׁמַיִם וַיֵּרֵד מִי אֶסֶף־רוּחַ בְּחַפְזוֹ מִי
צָרַר־מַיִם בַּשְּׁמֶלֶה מִי הַקִּים כָּל־אֲפָסִי־
אֶרֶץ מֵה־שָׁמוֹ וּמֵה־שָׁם־בָּנוּ כִּי תִדְעַ: ⁵ כָּל־
אִמְרַת אֱלֹהִים צְרוּפָה מִגֵּן הוּא לַחֲסִים
בוֹ: ⁶ אֶל־תּוֹסֵף עַל־דְּבָרָיו פֶּן־יִזְכֶּיחַ בָּךְ
וְנִכְזַבְתָּ: פ
⁷ שְׁתִּים שָׁאֲלֹתִי מֵאֲתָךְ אֶל־תִּמְנַע מִמֶּנִּי
בְּטָרִם אָמוֹת: ⁸ שְׂוֹא וְדַבֵּר־כֶּזֶב הֲרַחֵק
מִמֶּנִּי רֹאשׁ וְעֹשֶׁר אֶל־תִּתֶּן־לִי הִטְרִיפְנִי
לֶחֶם חֲקִי: ⁹ פֶּן אֶשָּׁבַע וְכַחֲשֹׁתִי וְאִמְרַתִּי
מִי יְהוֹה וּפְן־אֲוֹרֵשׁ וְגִנְבֹתִי וְתַפְשֹׁתִי שֵׁם
אֱלֹהֵי: פ
¹⁰ אֶל־תִּלְשֵׁן עֶבֶד אֶל־^{אדנו} אֲדֹנָיו פֶּן־יִקְלָלְךָ
וְאֶשְׁמַת: ¹¹ דוֹר אָבִיו יִקְלָל וְאֶת־אִמּוֹ לֹא
יִבְרָךְ: ¹² דוֹר טָהוֹר בְּעֵינָיו וּמִצְאָתוֹ לֹא
רַחֵן: ¹³ דוֹר מְהֻרָּמוֹ עֵינָיו וְעַפְעָפִיו
יִנְשָׂאוּ: ¹⁴ דוֹר חֲרָבוֹת שָׁנָיו וּמֵאֲכָלוֹת
מִתְלַעֲתוֹ: ^C לְאָכַל עֲנִיִּים מֵאֶרֶץ וְאֲבִיוֹנִים
מֵאָדָם: פ
¹⁵ לְעֹלוֹקָה שְׁתֵּי בָנוֹת הֵב הֵב שְׁלוֹשׁ הֵנָּה
לֹא תִשָּׁבַעְנָה אַרְבַּע לֹא־אָמְרוּ
הוֹן: ¹⁶ שְׂאוֹל וְעֹצֵר רַחֵם אֶרֶץ לֹא־שָׁבַעָה
מִיִּם וְאִשׁ לֹא־אָמְרָה הוֹן: ¹⁷ עֵין תִּלְעַג לְאָב

מוֹקֵשׁ וְצַדִּיק יִרוּן וְשָׁמַח: ⁷ יִדְעַ צַדִּיק דִּין
דָּלִים רָשָׁע לֹא־יָבִין דָּעַת: ⁸ אֲנָשִׁי לְצוֹן
יִפְיחוּ קַרְיָה וְחַכְמִים יִשִּׁיבוּ אָף: ⁹ אִישׁ־
חָכֵם נִשְׁפָּט אֶת־אִישׁ אֲוִיל וְרָגַז וְשָׁחַק וְאִין
נָחַת: ¹⁰ אֲנָשִׁי דָמִים יִשְׁנְאוּ־תָם וַיִּשְׁרִים
יִבְקָשׁוּ נַפְשׁוֹ: ¹¹ כָּל־רוּחוֹ יוֹצִיא כְּסִיל
וְחָכֵם בְּאַחֹר יִשְׁבַּחְנָה: ¹² מִשָּׁל מִקְשִׁיב
עַל־דְּבַר־שָׁקֵר כָּל־מִשְׁרָתוֹ רָשָׁעִים: ¹³ רָשׁ
וְאִישׁ תְּכָכִים נִפְגְּשׁוּ מֵאִיר־עֵינָיו שְׁנִיָּהֵם
יְהוּה: ¹⁴ מֶלֶךְ שׁוֹפֵט בְּאִמַּת דָּלִים כְּסֹאוֹ
לְעַד יִכּוֹן: ¹⁵ שֶׁבֶט וְתוֹכַחַת יִתֵּן חֲכָמָה
וְנֹעַר מִשְׁלַח מִבֵּישׁ אִמּוֹ: ¹⁶ בְּרָבוֹת רָשָׁעִים
יִרְבֶּה־פֶשַׁע וְצַדִּיקִים בְּמִפְלֹתָם
יִרְאוּ: ¹⁷ יִסֵּר בְּנֵךְ וַיִּנְחֶדְךָ וַיִּתֵּן מִעֲדָנִים
לְנַפְשֶׁךָ: פ
¹⁸ בְּאִין חֲזוֹן יִפְרַע עִם וְשֹׁמֵר תּוֹרָה
אֲשֶׁר־הוּ: ¹⁹ בְּדַבְרִים לֹא־יִוָסֵר עֶבֶד כִּי־יָבִין
וְאִין מַעֲנָה: ²⁰ חֲזִיתָ אִישׁ אֶץ בְּדַבְרָיו
תִּקְוֶה לְכִסִּיל מִמֶּנּוּ: ²¹ מִפִּיִּךְ מִנְעַר עֲבָדוֹ
וְאִחֲרִיתוֹ יִהְיֶה מָנוֹן: ²² אִישׁ־אֵף יִגְרֶה מְדוֹן
וּבֵעַל חֲמָה רַב־פֶּשַׁע: ²³ גִּאֲוֹת אָדָם
תִּשְׁפִּילְנוּ וְשִׁפְל־רוּחַ יִתְמַךְ כְּבוֹד: ²⁴ חוֹלֵק
עִם־גִּנְבֵי שׁוֹנֵא נַפְשׁוֹ אֱלֹהִים יִשְׁמַע וְלֹא
יִגִּיד: ²⁵ חֲרָדַת אָדָם יִתֵּן מוֹקֵשׁ וּבּוֹטַח
בִּיהוָה יִשָּׁגֵב: ²⁶ רַבִּים מִבְּקָשִׁים פְּגִי־מוֹשֵׁל
וּמִיְהוָה מִשְׁפֹּט־אִישׁ: ²⁷ תּוֹעֲבַת צַדִּיקִים
אִישׁ עוֹל וְתוֹעֲבַת רָשָׁע יִשְׁר־דְרָךְ: פ

C We read one or more accents in L differently from BHQ.

בַּר־נְדָרַי: ³ אֶל־תִּתֶּן לְנָשִׁים חִילָךְ וּדְרָכֶיךָ
 לְמַחֹת מְלָכִין: ⁴ אֵל לְמַלְכִים לְמוֹאֵל אֵל
 לְמַלְכִים שְׁתוּ־יַיִן וּלְרוֹזְנִים ^א ^א אֵי
 שֹׁכֵר: ⁵ פֶּן־יִשְׁתֶּה וְיִשְׁכַּח מִחֻקּוֹ וְיִשְׁנֶה דִין
 כָּל־בְּנֵי־עֲנִי: ⁶ תִּגְוֹ־שֹׁכֵר לְאֹבֵד וַיַּיִן לְמָרִי
 נִפְשׁ: ⁷ יִשְׁתֶּה וְיִשְׁכַּח רִישׁוֹ וְעַמְלוֹ לֹא
 יִזְכֶּר־עוֹד: ⁸ פִּתַּח־פִּיךָ לְאֵלִים אֶל־דִּין כָּל־
 בְּנֵי חִלּוֹף: ⁹ פִּתַּח־פִּיךָ שִׁפְט־צַדִּיק וְדִין עֲנִי
 וְאַבְיוֹן: ^פ
¹⁰ אֶשְׁתַּחֲוֶה מִי יִמָּצָא וְרוּחַ מִפְּנֵינִים
 מִכְרָה: ¹¹ בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ וְשָׁלַל לֹא
 יִחְסֹר: ¹² גָּמְלָתָהּ טוֹב וְלֹא־רָע כֹּל יָמֵי
 חַיֶּיהָ: ^U ¹³ דִּרְשָׁה צִמְרָה וּפְשָׁתִים וְתַעֲשֵׂה
 בַּחֲפִץ כַּפִּיהָ: ¹⁴ הִיָּתָה כְּאֲנִיּוֹת סוּחַר
 מִמֶּרְחָק תָּבִיא לְחֻמָּה: ¹⁵ וְתִקֶּם בְּעוֹד
 לַיְלָה וְתִתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחֻק
 לְנַעֲרֹתֶיהָ: ¹⁶ זָמְמָה שָׂדֵה וְתִקַּחֲהוּ מִפְּרֵי
 כַּפִּיהָ ^{נטע} ^{נטע} נִטְעָה כָּרֶם: ¹⁷ חָגְרָה בַּעֲזוֹ
 מִתְּנִיָּה וְתִאֲמַץ זִרְעוֹתֶיהָ: ¹⁸ טָעַמָּה כִּי־טוֹב
 סַחֲרָה לֹא־יִכָּבֵה ^{בליל} ^{בלילה} גְּרָה: ¹⁹ יָדֶיהָ
 שְׁלָחָה בְּכִישׁוֹר וְכַפִּיהָ תִּמְכּוּ פֶלֶךְ: ²⁰ כַּפָּה
 פִּרְשָׁה לְעֵנִי וַיִּדְיָה שְׁלָחָה לְאַבְיוֹן: ²¹ לֹא־
 תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלֹג כִּי כָל־בֵּיתָהּ לְבֶשׂ
 שָׁנִים: ²² מִרְבָּדִים עָשְׂתָה־לָּהּ שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן
 לְבוּשָׁה: ²³ נוֹדַע בְּשַׁעֲרִים בַּעֲלָהּ בְּשִׁבְתָּהּ
 עִם־זִקְנֵי־אַרְץ: ²⁴ סָדִין עָשְׂתָה וְתִמְכֹּר
 וְחָגוֹר נָתַנָּה לְכֹנְעֵנִי: ²⁵ עֲזוּהָ־דָר לְבוּשָׁה

וְתַבּוּז לִיקָה־תֵּאֵם יִקְרוּהָ עֲרַב־נַחַל
 וַיֹּאכְלוּהָ
¹⁸ שְׁלֹשָׁה הֵמָּה נִפְלְאוּ מִמֶּנִּי ^{וארבע} ^{וארבע} וְאַרְבַּעַה
 לֹא יִדְעֹתִים: ¹⁹ דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בַּשָּׁמַיִם דֶּרֶךְ
 נֶחֱשׁ עָלֵי צוּר דֶּרֶךְ־אֲנִיָּה בְּלִבִּים וְדֶרֶךְ
 גָּבֵר בַּעֲלָמָה: ²⁰ כֵּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מִנְּאֻפֹת
 אֹכְלָה וּמַחְתָּה פִּיהָ וְאָמְרָה לֹא־פָעַלְתִּי
 אֵן: ^פ
²¹ תַּחַת שְׁלוֹשׁ רַגְזָה אֶרֶץ וְתַחַת אַרְבַּע
 לֹא־תוֹכַל שְׂאֵת: ²² תַּחַת־עֶבֶד כִּי יִמְלֹךְ
 וְנָבֵל כִּי יִשְׁבַּע־לֶחֶם: ²³ תַּחַת שְׁנוּאָה כִּי
 תִבְעַל וְשִׁפְחָה כִּי־תִירֶשׁ גְּבַרְתָּהּ: ^פ
²⁴ אַרְבַּעַה הֵם קִטְנֵי־אַרְץ וְהֵמָּה חֲכָמִים
 מִחֲכָמִים: ²⁵ הַנְּמָלִים עִם לֹא־עָזוּ וַיִּכְיֵנוּ
 בַּקִּיץ לְחֻמָּם: ²⁶ שְׁפָנִים עִם לֹא־עָצוּם
 וַיִּשִׁימוּ בַסֵּלַע בֵּיתָם: ²⁷ מֶלֶךְ אֵין לְאַרְבָּה
 וַיִּצָא חִיצָן כָּלוֹ: ²⁸ שְׁמָמִית בְּיָדִים תִּתְפַּשׂ
 וְהִיא בַּהִיכָלִי מֶלֶךְ: ^פ
²⁹ שְׁלֹשָׁה הֵמָּה מִיִּטְיָבִי צַעַד וְאַרְבַּעַה
 מִיִּטְיָבִי לְכַת: ³⁰ לִישׁ גְּבוֹר בְּבִהְמָה וְלֹא־
 יָשׁוּב מִפְּנֵי־כָל: ³¹ זִרְזִיר מִתְּנִים אוֹתִישׁ
 וּמֶלֶךְ אֱלֻקוֹם עֲמוֹ: ³² אִם־נִבְלָתָהּ בְּהַתְנַשֵּׂא
 וְאִם־זִמּוֹתָ יָד לָפֶה: ³³ כִּי מִיץ חֶלֶב יוֹצִיא
 חֻמָּאָה וּמִיץ־אֵף יוֹצִיא דָם וּמִיץ אִפִּים
 יוֹצִיא רִיב: ^פ

31 דַּבְרֵי לְמוֹאֵל מֶלֶךְ מִשָּׂא אֲשֶׁר־
 יִסְרְתוּ אֲמוֹ: ² מֵה־בְּרִי וּמֵה־בְּרִי וּמֵה־בְּרִי וּמֵה־

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

וַתִּשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן: ²⁶ פִּיהָ פִּתְחָה
 בְּחִכְמָה וְתוֹרַת־חֹסֶד עַל־לְשׁוֹנָה: ²⁷ צוּפִיהָ
 הַלִּיכוֹת בֵּיתָה וְלֶחֶם עֲצָלוֹת לֹא
 תֹאכַל: ²⁸ קָמוּ בָנֶיהָ וַיֵּאֱשְׁרוּהָ בַעֲלָהּ
 וַיְהַלְלֶהָ: ²⁹ ^{ncQ} רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְאֵת
 עָלִית עַל־בְּלָנָה: ³⁰ שָׁקַר הַחֹן וְהַבֶּל הַיָּפִי
 אֲשֶׁה יִרְאֶת־יְהוָה הִיא תִתְהַלֵּל: ³¹ תִּגְוֹלָהּ
 מִפְּרֵי יָדֶיהָ וַיְהַלְלוּהָ בְּשָׁעָרִים מִעֲשִׂיהָ:

End of Proverbs

-
- Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.
 c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.
 n Marks an anomalous form.

The Westminster Leningrad Codex
Version 4.16

Proverbs

Attributed to:

Shemu'el ben Ya'akov
Aharon ben-Mosheh ben-Asher
ca 1008

Active maintenance of machine-readable version:

Stephen K. Salisbury, Editor
steve@grovescenter.org

Kirk E. Lowery, Senior editor
kirk@grovescenter.org

Transcription to Unicode/XML:

Christopher V. Kimball
transcriber@tanach.us

Edition:

Unicode/XML Westminster Leningrad Codex
<http://www.tanach.us/Tanach.xml>

Transcribed by WLC2XML of 6 Jun 2010 at 01 Jun 2012 @ 10:24.08. Build number:
23.0. Converted to ODT by XML2ODT.xml dated 22 Dec 2010 on 2012.06.01-10.27.
Build number: 23.0 . 25 pages. Layout: Full; Content: Vowels.

This document is in the public domain.